

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ Yıl:30 Sayı:50 Ocak 2019

2018 TROYA YILI

2019 GÖBEKLİTEPE YILI

2023 HARPUT YILI

Harput Kalesi

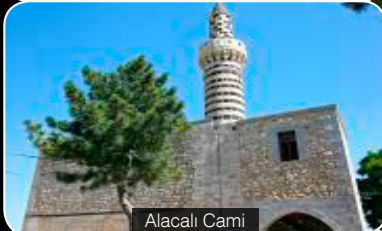
Arap Baba Türbesi

Ulu Cami

Meryem Ana Klisesi

Alacalı Cami

Mansur Baba Türbesi

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

KÜNYE

İmtiyaz sahibi

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı adına
Mehmet ÇAĞLAR

Yayın Yönetmeni ve

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Murat Katiboğlu

Genel Koordinatör

Mustafa Fethi GÜRBÜZ

Yayın Kurulu

Cahide (Dalokay) ÖZDEMİR
Prof. Kerim SUNGUROĞLU
Şemsettin ÜNLÜ
Sevim (Anagür) KOYUNOĞLU
Mustafa TURAN
Cahit KOÇ
Prof. Kemal ÖZMEN

Yönetim Yeri ve Adresi

Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sk.
No: 15/3 Dikmen ANKARA
Tel: 0312 480 28 80
Fax: 0312 480 38 08
e-mail: info@elazigvakfi.org.tr

Tasarım

başkent tasarım

Nenehatun Cad. No:81/4 GOP
Çankaya - ANKARA
Tel : 0312 436 42 69
Faks : 0312 436 42 64
mail : bilgi@baskenttasarim.com
www.baskenttasarim.com.tr

Baskı

Ankara Ofset

Büyük Sanayi 1. Cadde
Necatibey İş Hanı Alt Kat No: 93/43-44
İskitler - Ankara
Tel : 0.312 384 50 63

Yayın Tarihi : Ocak 2019
Yayın Türü : Yerel Süreli
Yayın Aralığı : 6 ay
Yayın Dili : Türkçe

Bu dergi basın-meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir. Dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirler yazarlarına aittir. Yazıların bilimsel, dil ve imla sorumlulukları yine yazarların kendilerini bağlar. Bunlar Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı dergisinin düşünce politikasını yansıtan metinler olarak mütalâa edilmemelidir.

İÇİNDEKİLER

Mehmet ÇAĞLAR / Uluslararası Hazar Şiir Akşamları	1
Cengiz ERDEM / Ülkemizde Bir Cevher: Elazığ	4
Vakfımızın 2018 Yılı Faaliyetleri	9
Sevim (Anagür) KOYUNOĞLU / Elazığ Bademi	18
Şemsettin ÜNLÜ / Dil Üstüne Kurgulama	21
Naşide GÖKBUDAK / Köklerimin İçinde Olduğu Toprak	22
Vedat KENT / 2023 Harput Yılı	24
Vedat AKAN / Birinci Bölüm	27
M. Şener BULUT / Bir Diyarbakır Hikayesi (Birinci Bölüm)	29
Mehmet DÜZGÜN / Amerika'ya Giden İlk Türkler Uzak Diyarlardaki Hemşehrilerimiz "Amerika'da Bir Harputlu"	36
Cem BAYINDIR / Kuva-yi Milliyeci Bir Elazığ Gazetesi Satveti Milliye	40
R. Mithat YILMAZ / Şiirimizde Ağın	43
Öner DEMİREL / Harput Evleri ve Yaşam Tarzı	47
Kürşat YAŞILKAYA / Antalya'dan... ..	49
Vakfımızın Faaliyetlerinin Basına Yansımaları... ..	51

ULUSLARARASI HAZAR ŞİİR AKŞAMLARI

Mehmet ÇAĞLAR
Yönetim Kurulu Başkanı

Elazığ'da 1992 yılında başlatılan, 2017 yılında 24'cüsü gerçekleştirilen Uluslararası Hazar Şiir Akşamları Türk Dünyası edebiyat çevrelerinin yakından tanıdığı uluslararası bir faaliyettir.

Adını, kendine has bir doğal güzelliği olan ve ismini Atatürk'ün verdiği Hazar Gölü'nden alan Hazar Şiir Akşamlarının ilk etkinliği Harput Kültürü üzerine eserleri olan rahmetli Fikret Memişoğlu anısına yapılmış ve bundan sonraki 24 faaliyet de mahalli, ya da uluslararası çapta Türk Kültürüne hizmet vermiş, yaşayan yada vefat etmiş şahsiyetlerin anısına gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Hazar Şiir Akşamları'na, başta Türkiye olmak üzere Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, İran, Irak, Kosova, Romanya, Makedonya, Bulgaristan, Arnavutluk, Altay Özerk Cumhuriyeti, Kabardin Balkarya Cumhuriyeti, Karaçay Malkar, Başkortostan Cumhuriyeti, Pakistan, Kırım, Batı Trakya, Gagavuzya, Doğu Türkistan, Tataristan, Moğolistan, Dağıstan, Gürcistan, Kerkük ve daha birçok bölge ve ülkeden önemli yazar ve şairler katılmışlardır.

1. Fırat Şiir Akşamları adı ile 5 Aralık 1992 tarihinde **Fikret MEMİŞOĞLU** anısına düzenlenmiştir.
2. 17-19 Aralık 1993 tarihlerinde düzenlenen 2 nci Fırat şiir akşamları, **Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU** ve **Cenani DÖKMECİ** anısına düzenlenmiştir.
3. Etkinliğin Hazar Gölü kıyısında yapılmasına karar verilmiş olup, gölün ismiyle bütünleşerek "**Hazar Şiir Akşamları**" adına dönüştürülmüştür. Böylece Hazar şiir akşamları 3.defa İshak SUNGUROĞLU anısına düzenlenmiştir.

Hazar Şiir Akşamları bu tarihten itibaren "**uluslararası**" bir organizasyon olarak her yıl düzenli olarak yapılmak üzere Elazığ Valiliğinin himayelerinde devam etti.

4. Hazar Şiir Akşamları, 30 MAYIS- 2 HAZİRAN 1996'da ELAZIĞ' da düzenlenmiştir.
5. Hazar Şiir Akşamları 14-16 HAZİRAN 1997 tarihinde düzenlenmiştir.

6. Hazar Şiir ve Musiki Akşamları, 26-28 HAZİRAN 1998 yılında ELAZIĞ'ın SİVRİCE ilçesinde düzenlenmiştir.
7. Hazar Şiir ve Musiki Akşamları, 25-27 HAZİRAN 1999'da “**Harputlu Şair Hacı Hayri Bey**” anısına düzenlenmiştir.
8. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 13-15 HAZİRAN 2000 yılında **Fethi GEMUHLUOĞLU** anısına düzenlenmiştir.
9. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 27-28 EYLÜL 2001 yılında “**Ahmet KABAKLI**” anısına düzenlenmiştir.
10. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 27-28 EYLÜL 2002 ELAZIĞ-SİVRİCE'de düzenlenmiştir.
11. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları “**küçük Hazar'dan büyük Hazar**”a taşınarak Azerbaycan'ın başkenti **Bakü**'de gerçekleştirilmiştir.
12. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 23-25 EYLÜL 2004 yılında **Nühed Dede** anısına ELAZIĞ-SİVRİCE'de düzenlenmiştir.
13. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 23-24 EYLÜL 2005 **Elmas YILDIRIM** anısına ELAZIĞ'da düzenlenmiştir.
14. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 20-22 EYLÜL 2006 **Mağcan CUMABAY** anısına ELAZIĞ-SİVRİCE'de düzenlenmiştir.
15. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 25-27 EKİM 2007 **Cengiz AYTMATOV** onuruna Elazığ'da düzenlenmiştir.
16. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 6-8 KASIM 2008 **Bahtiyar VAHAPZADE** anısına Elazığ'da düzenlenmiştir.
17. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 25-26-27-28 Haziran 2009 tarihlerinde ünlü şair **Necip Fazıl KISAKÜREK** adına Elazığ' da gerçekleştirilmiştir.
18. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 10 - 11 – 12 – 13 Haziran 2010 tarihlerinde sevgi ve hoşgörü konulu olup **Ahmet YESEVİ** hatırasına Elazığ'da düzenlenmiştir.
19. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 22-23-24-25 Eylül 2011 tarihleri arasında Şiir ve Şehadet konulu olup **Mehmet Akif Ersoy** hatırasına düzenlenmiştir. Bu yıl **Türk Dünyası Hizmet Ödülü Mustafa CEMİLOĞLU**'na verilmiştir.
20. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 21-24 Haziran 2012 tarihlerinde “**Yunus Emre**” anısına ve “**AŞK**” teması üzerine yapılmıştır.
21. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, “**Yahya Kemal Beyatlı**” anısına ve “**İstanbul**” konulu olarak 20-23 Haziran 2013 tarihlerinde düzenlenmiştir.
22. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları “**Arif Nihat ASYA**” hatırasına ve Bayrak temasıyla 25-28 Eylül 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.
23. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları Türkçenin bilim ve sanat dili olarak varlığını sürdürmesi yönündeki çalışmaları ile asırlara hitap eden Türk dünyasının ünlü şair ve düşünürü “**Ali ŞirNevai**” adına Türkçe temalı olarak 26-29 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.
24. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları “**Vatan**” ve “**15 Temmuz Şehitleri**” teması ile 25-26 Kasım 2017 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Hazar Şiir Akşamları Etkinlikleri kapsamında 2003 yılında Türk Dünyası Hizmet Ödülü verilmeye başlanılmış ve **K.K.T.C Cumhurbaşkanı Rauf DENKTAŞ'a, İskece Müftüsü Mehmet Emin AGA'ya** ve Gümölcine

Müftüsü **İbrahim ŞERİF**'e, **Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBEYEV**'e, Kırgız Yazar **Cengiz AYTMATOV**'a, **Prof.Dr.Turan YAZGAN**'a, Kırım Tatar Milli Meclis Başkanı **Mustafa Abdulcemil Kırımoğlu**' na, **TİKA** (Türk İş Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı)'ya Türk Dünyasına katkılarından dolayı sırası ile Türk Dünyası Hizmet Ödülü verilmiştir.

Geçmiş büyük başarılarla dolu bu güzel faaliyet başlangıçta çok az sayıdaki edebiyat gönüllüsünün **-Şener BULUT-** öncülüğünde büyük bir heyecanla başlamış, daha sonra ilin sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları ile birlikte organize edilmiş ve 2009 yılında alınan bir kararla organizasyonu tümüyle Valilik üstlenmiştir. Özellikle Türkiye' de şiir ve edebiyat dünyasının ilgi odağı haline gelen bu uzun soluklu etkinlik sağlıklı bir şekilde büyüyerek uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Dolayısı ile gerek içerik ve gerekse üstlendiği misyonla artık kültürel alanda Elazığ'ın önemli bir birkarısı olmuştur. Zaman zaman ilköğretim okulları ve üniversite öğrencileri arasında yarışmalara konu olmuştur. Düzenlenen bu etkinlikle şiirin başkenti haline gelen Elazığ, bu uluslararası etkinliğe son yıllarda yazık ki gerekli duyarlılığı göstermemiş ve bitme noktasına gelmiştir. Geline bu sonuca üzülmemek elde değil. Son yıllarda gerek katılım olarak ve gerekse nitelik açısından geriye giden bu etkinliği eski günlerine taşımak için **Elazığ Valisi Sayın Çetin Oktay Kaldırım**'a bundan sonra bu organizasyona Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfımızın da katkı vermesi konusunda yaptığımız teklif olumlu karşılanmıştır. Gelecek günlerde bu konuda yapacağımız görüşmelerle şehir ile birlikte ortak bir çalışma yaparak bu etkinliği eski günlerine taşımak adına Vakfımızın da bu organizasyonda etkin bir görev üstlenmesini arzu ediyoruz.

Dolayısı ile 2018 yılında yapılmayan Hazar Şiir Akşamlarını gelecek yıl gerçekleştirerek eski günlerine taşımayı ve bu kültürel etkinliğin yine uluslararası düzeyde ses getirmeye devam etmesini sağlamalıyız.

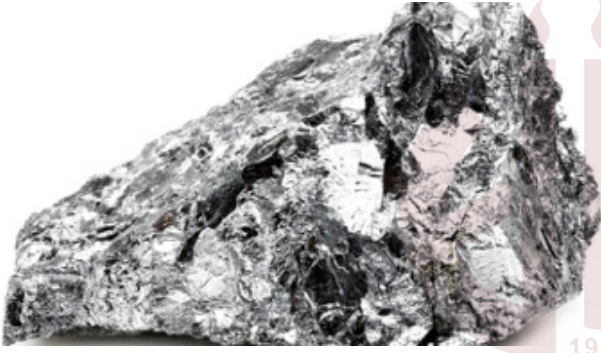
Yeni yılda, yeni ve güzel umutlarla, üyelerimize, tüm Elazığ 'lılara ve sevdiklerimize, sağlık, huzur ve esenlikler dileği ile sevgi ve saygılarımız sunuyorum.

ÜLKEMİZDE BİR CEVHER: ELAZIĞ

Cengiz ERDEM
MTA Genel Müdürü

1988

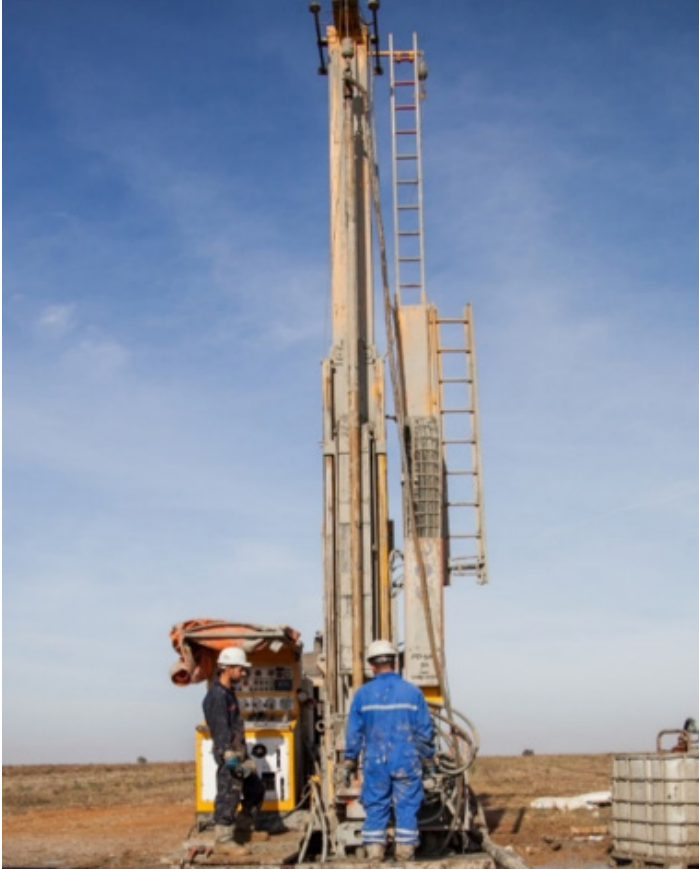
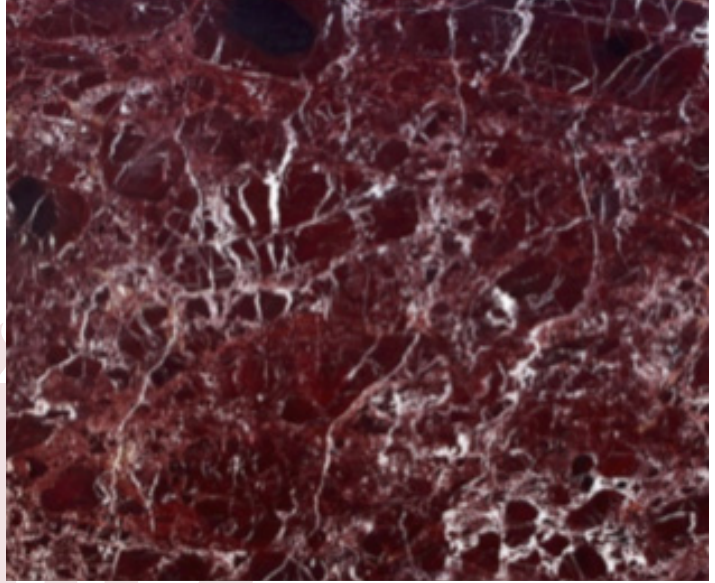

Madencilik, gelişmiş sanayi ülkelerinin çoğunda ekonomik kalkınmayı başlatan öncü bir sektördür. Maden ürünleri; sanayi, enerji, tarım ve inşaat sektörlerinin temel girdilerini oluşturmaktadır. Bu nedenle, yer altı kaynaklarının yüksek katma değer sağlayacak şekilde ekonomiye kazandırılması, enerji ve sanayi hammadde talebinin güvenli ve ekonomik olarak karşılanması, arz kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, üretilen hammaddelerin yurt içerisinde işlenerek nihai ürünlere dönüştürülmesi önemlidir.

Yapılan araştırmalara göre ortalama 77 yıl yaşayan bir insan yaklaşık 1860 ton maden tüketmektedir. Bu rakam madenlerin insan hayatı için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Dünya geneline bakıldığında yılda 27 milyar ton civarındaki maden üretiminin %75'ini enerji hammaddeleri, %15'ini endüstriyel hammaddeler ve %10'unu metalik madenler oluşturmaktadır.

Maden çeşitliliği bakımından oldukça zengin olan ülkemiz ise madencilikte adı geçen 132 ülke arasında toplam üretim değeri ile 27. sırada, üretilen madenlerin sayısı itibarıyla 10. sırada yer almaktadır. Günümüzde dünyada yaklaşık 90 çeşit madenin üretimi yapılmakta iken ülkemizde bu madenlerin 70 tanesi bulunuyor olmakla beraber 60 tanesinin ise üretimi yapılmaktadır ki bu rakamlar oldukça yüksektir. Türkiye, endüstriyel hammaddeler, bazı metalik madenler, linyit ve jeotermal açısından oldukça zengin sayılan bir ülke konumundadır. Dünya rezervinin %72'sini oluşturan bor madenlerimiz zengin olduğumuz madenler açısından ilk sırada yer almaktadır.

Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü ise ülkemizin bu zenginliklerini ortaya çıkarmak için 1935 yılında kurulmuş olup metalik maden, endüstriyel hammadde, kömür, petrol, jeotermal enerji vb. pek çok yeraltı kaynağının ortaya çıkarılmasında ve bunların ekonomiye kazandırılmasında, Türkiye'nin jeolojisinin aydınlanmasında öncülük etmiş ve her zaman ilkleri gerçekleştirerek yerbilimlerinin itici gücü olmuş bir kurumdur. Keban'daki Simli Kurşun ve Guleman'daki Krom yataklarının bulunması bu ilklerin en önemlilerinin Elazığ kısmıdır.

Kurumumuz son yıllarda yapılan çalışmalar neticesinde havadan, karadan, denizden, yerin üstü ve altını en ince ayrıntılarına kadar inceleme fırsatı verecek olanaklara kavuşmuştur. Uçaklar ile havadan jeofizik, Oruç Reis gemisiyle su altı aramaları ve sismik araştırmaları, jeokimya çalışmaları ile de ülkemizin her metre karesini tetkik etme ve arama çalışmalarını aynı anda yürütebilme potansiyeline sahip olmuştur.

Ülkemizdeki çalışmalarına ek olarak ekonomimizin ihtiyaç duyduğu hammadde talebini uygun maliyetlerle karşılama imkânına sahip olabileceğimiz, aynı zamanda da tarihi, dini ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Afrika ülkeleri, bazı Orta Asya ve Doğu Avrupa ülkelerinde arama ve araştırma faaliyetleri başlatılmıştır. Sudan ve Özbekistan'da kurulan şirketlerimizle MTA faaliyetlerini yurtdışına da taşımıştır.

Çalışmalarımızı yoğunlukla sürdürdüğümüz Elazığ'dan bahsedecek olursak; Yukarı Fırat havzası içerisinde yer alan ilimiz, tarih öncesi çağlardan beri madencilikte önemli bir yere sahip olmuştur. Metalik cevher alanı olan Elazığ altın, gümüş, bakır, kurşun, çinko, krom, demir, manganez, volfram, florit, mermer ve kireçtaşı bakımından zengin cevherleşmelerin bulunması nedeniyle binlerce yıl öncesinden günümüze kadar madencilik faaliyetlerine ev sahipliği yapmıştır.

Anadolu madencilik tarihinde madenin ilk işlendiği yerlerden biri olan bu kadim coğrafyanın; Maden'de bulunan ve geçmiş çağlardan beri işletilen maden yatağının arkeolojik verilerine bakıldığında 3 bin yıllık bir geçmişe sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca Keban ilçesinde yapılan araştırmalarda ilk madencilik çalışmalarının M.Ö. 1500'lü yıllarda Hititler zamanında başladığı değerlendirilmektedir. Elazığ'da madencilik sadece milattan önceki dönemlerle sınırlı kalmayıp Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı dönemlerinde de sürmüştür. Kaynaklara bakıldığında 18. yüzyılda Keban'dan İstanbul'a gümüş gönderildiği ve Keban'da gümüş sikkelerin basıldığı görülmektedir. Mevcut maden potansiyeli, üretimi ve geçmişten gelen madencilik anlayışı düşünüldüğünde Elazığ için bir maden kentidir diyebiliriz.

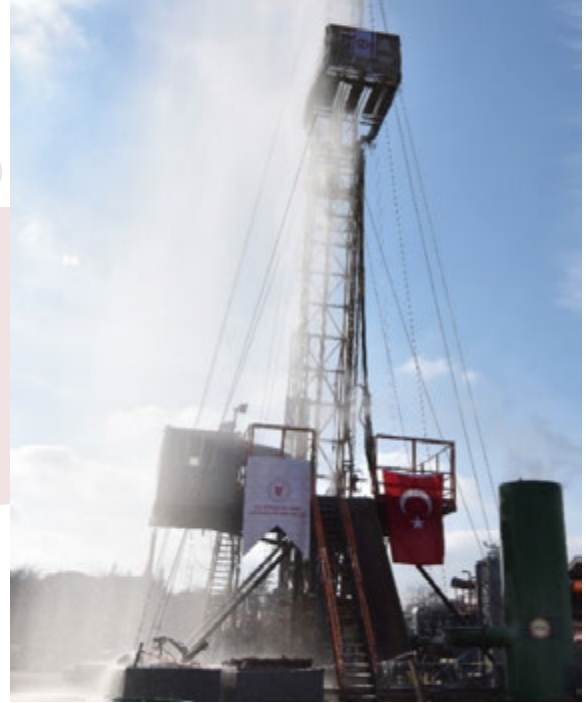

Bu çerçevede, ilimizde Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen enerji ve maden kaynak arama projelerinde, bugüne kadar geçmiş çalışmalar da dâhil toplam 50.000 m sondaj yapılmış olup, yaklaşık 20 milyon TL tutarında yatırım ödeneği kullanılmıştır. Bölgedeki çalışmalar aralıksız olarak devam etmektedir. Son zamanlarda Elazığ'da yürüttüğümüz faaliyetlerimiz Genel Müdürlüğümüze ait toplam 28 ruhsat alanında devam etmektedir.

Bu kapsamda, kömür aramalarına yönelik olarak, Palu ve Kovancılar ilçelerinde, 2018 yılı içerisinde sondaj çalışmalarına başlanmış ve söz konusu sahalarda yürütülen çalışmalarda ekonomik olabilecek kömür seviyeleri belirlenmiş olup, rezerv belirleme çalışmaları halen devam etmektedir. Altın, bakır ve demir aramalarına yönelik olarak da 2017-2018 yıllarında başta Keban, Baskil ve Maden'de arama faaliyetlerine başlanmış olup sahaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Jeotermal aramalarına yönelik ise kurumumuzca Sivrice ilçemizin Abutahir köyünde jeotermal kaynak araması yapılmış ve 37-38 °C'de, saniyede 40 litrelik artezyen debisi olan bir kaynak ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca İl Özel İdaresinin Karakoçan'daki kendi sahasında bir çalışmamız olmuş ve 42°C sıcaklığında ve 12 l/s artezyen debide mineral bakımından oldukça zengin bir yapıya sahip, üretime uygun bir kaynak bulunmuştur.

En son ise Elazığ Merkez Çipköy'de bulunan jeotermal ruhsat alanımızda bir araştırma sondajı gerçekleştirilmiştir. Bu sondajda 2300m derinliğe kadar inilerek 60°C ve 90 lt/sn debide artezyen çıkışa sahip mineral değerleri oldukça yüksek jeotermal kaynak keşfedilmiştir. Bu jeotermal kaynak ile 37.000 m² sera veya 1000 konut ısıtması yapılabileceği gibi 10.000 yatak kapasiteli dünya standartlarında termal tesis kurulabilecektir.

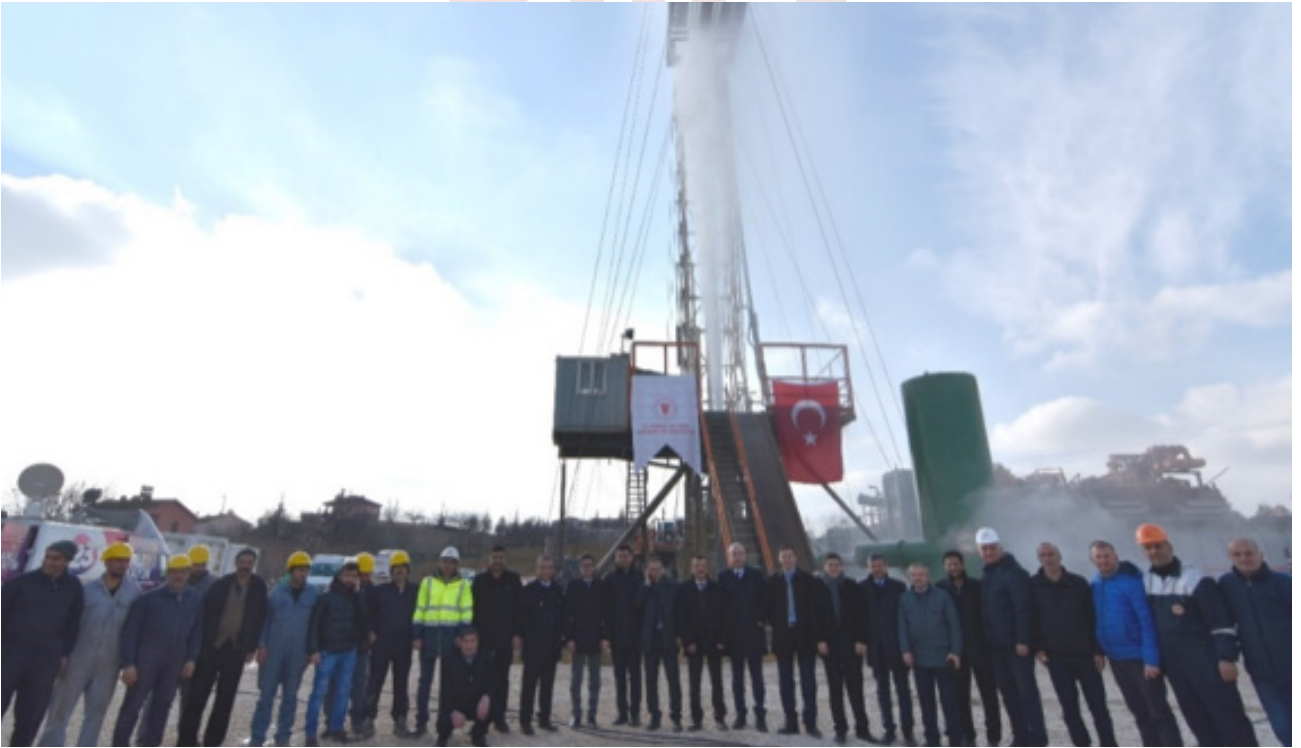

Ayrıca 2300 metrelik bu sondaj şimdilik ülkemizin bu kısmında yapılan en derin sondajı olduğundan jeolojik olarak oldukça kıymetli veriler ortaya koymuştur. Bu veriler daha sonra Elazığ, Malatya, Diyarbakır, Tunceli ve civar illerde yapılacak arama faaliyetlerine ışık tutacaktır.

Söz konusu saha 5000 hektarlık bir alan üzerindedir ve elde ettiğimiz sonuç sadece bir kuyuya ait olup sahadaki jeotermal kaynak varlığını görünür hale getirmiştir. Takip eden süreçte yapılacak birkaç kuyu ile su miktarı daha da artırılabilir. Bu ölçüde sera ve konut ısıtma kapasitesi de katbekat artacaktır.

Elazığ Cıpköy'de Kurumumuz çalışmaları ile bulunan jeotermal kaynağın açılışı 20 Ocak 2019 tarihinde İlimiz yöneticileri ve halkımızın geniş katılımı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Böylece Hazar gölü, kayak merkezi, Harput'u, Keban'ı ve diğer güzellikleri ile turizmde önemli bir yere sahip olan ilimiz bu kaynağa yapılacak termal tesisleri ile sağlık turizminde de yerini alacak ve bölgesinde cazibe merkezi haline gelecektir.

VAKFIMIZIN 2018 YILI FAALİYETLERİ...

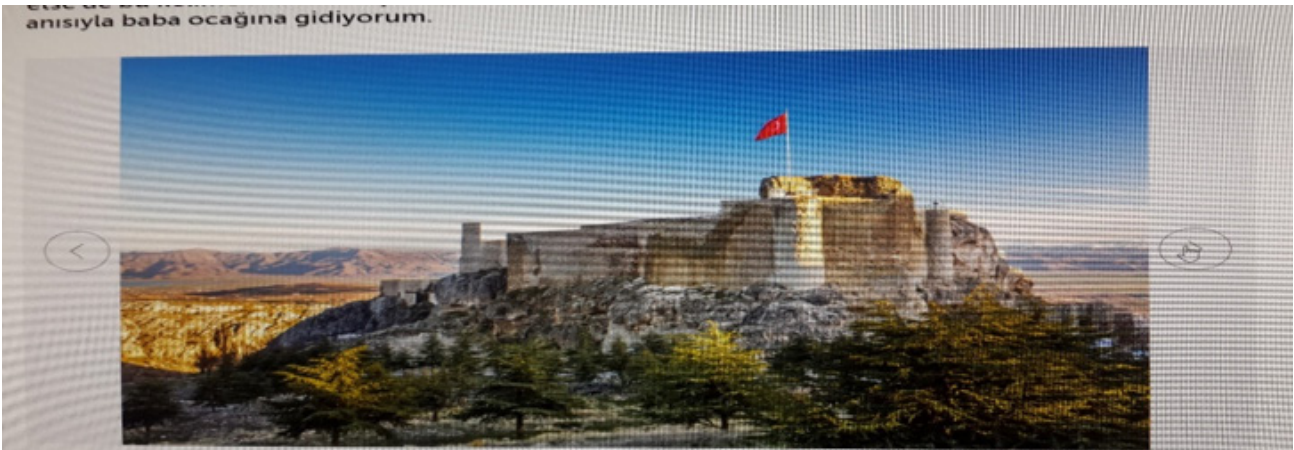
Kurulduğu 1988 yılından itibaren Ankara'da faaliyetlerini sürdüren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı olarak Elazığ'a ve Elazıglılara birçok alanda desteklerini 2018'de de sürdürdü. Vakfımızın öncelikli faaliyetlerinden biri yüksek öğrenimlerini Başkent'te sürdüren Elazıglı gençlerimizin eğitim hayatlarına katkıda bulunmaktır. Bugüne kadar Ankara'da yüksek öğrenimlerini sürdüren 4600 Elazıglı üniversiteli gence, iş adamlarımızın bağışları neticesinde burs imkanı sağlandı. Burs desteği verdiğimiz gençlerimizi okullarından mezun olduktan sonra gerek iş insanı gerekse de bürokrasinin çeşitli kademelerinde görmemiz bizleri çok mutlu etmektedir. İş hayatına atılan gençlerimizden bazılarının da Vakfımızın bağışçıları arasında yer alması geçmişte burs almış ya da halen almaya devam eden gençler için de rol model olmaktadır. Bu dayanışmanın artması burslarımızın devamlılığı açısından önem arz etmektedir.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı, Elazıglı gençlere verdiği eğitim desteğinin yanı sıra Elazığ'ın kültür, sanat ve ekonomik değerlerinin tanıtılması açısından da gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Vakfımız 2018 yılında da bu faaliyetlerini üst düzeye çıkararak Elazığ'ı en iyi şekilde tanıtma gayreti içerisinde oldu. Yurt içinde tanıtım günleri, basın toplantıları, kariyer günleri, dergi çalışmaları ve gençlere yönelik projelerin yanı sıra yurt dışında da 2017 yılında Fransa-Paris'te gerçekleştirilen UNESCO konferansının devamı olarak çeşitli kesimlerle diyaloglar devam etmiştir. Londra ve Paris'teki basın mensuplarıyla sağlanan diyaloglarla Harput ve Elazığ'ın tanıtımı yapılmaya çalışılmış olmanın yanı sıra gençlerimizin yurt dışı eğitim çalışmaları da başlamış bulunmaktadır.

Vakfımızın 2018 yılı faaliyetleri arasında sayabileceğimiz önemli çalışmalarından biri de Elazığ ve Harput'un 6 milyon tirajı olan THY dergisi SkyLife'ta yayınlanmasını gerçekleştirmesidir. Vakıf başkanımız Mehmet Çağlar ile yönetim kurulu üyelerinin THY yönetimiyle yaptığı görüşmeler neticesinde, Mart ayında Elazığ'da Skylife ekibi tarafından çekimler yapıldı. Elazığ, derginin Nisan 2018 sayısında 6 sayfa Türkçe ve İngilizce olarak tüm dünyaya tanıtıldı. "Gagolar Diyarı Elazığ" başlığıyla yayınlanan çalışma, Nisan sayısında Elazığ tarih, turizm, kültür ve gastronomisiyle ele alınarak, şehir merkezi, Harput, Hazar Gölü, Hazar Baba Kayak Merkezi, Keban, Palu ve diğer ilçelerimiz gerek tarihi gerekse de turistik değerleriyle tanıtıldı. THY Skylife dergisinde, Elâzığ'ın tarihi ve turistik beldelerinin yanı sıra Çayda Çıra, Kürsübaşı gibi kültürel değerler ile Harput köfte, güveç, peynirli ekmeği, orçik ve Ağın leblebisi gibi gastronomik unsurlarına da yer verildi.

Harput'un UNESCO sürecinde uluslararası bir dergide ayrıntılı bir şekilde Türkçe ve İngilizce olarak yer almasını çeşitli çevreler, özellikle de Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerince adaylık sürecinde lobi çalışmalarına önemli bir katkı olarak yorumlandı. SkyLife dergisinde de bu konuyla ilgili olarak; "Harput'un Dünya miras Listesine girmesi için Elazığ Belediyesi ve Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı tarafından hummalı bir çalışma yürütülüyor. Geçtiğimiz yıl Paris'te düzenlenen toplantıda şehrin tarihinin ayrıntılarıyla anlatıldığı..." paragrafı yer almıştır. (Bkz: SkyLife Nisan 2018, Sh. 78)

Harput UNESCO Geçici Listesine Kabul Edildi.

Vakfımızın, 2017 yılında Elazığ Belediyesiyle ortak bir proje olarak başlattığı Harput'un UNESCO adaylık süreci, Fransa'nın başkenti Paris'te yapılan toplantılarla lobi çalışması çerçevesinde de konunun uluslararası boyuta taşınmış olması açısından da önemli bir aşamaya geçti. Akabinde yapılan çalışmalarla 2018 yılında Paris'te UNESCO'da alınan karar doğrultusunda Harput geçici listeye alındı. Harput'un kesin listeye girmesi çalışmaları ise şehrimizin konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarıyla beraber sürdürülmekte olup, konunun ulusal ve uluslararası boyutunun da bu noktada önem kazanacağı bir döneme girmiş bulunmaktayız. Bu kadim şehrimizin hak ettiği değerinin tüm dünya tarafından bilinmesi için çalışmalar durmaksızın devam etmektedir.

Elazığ'ın antik kenti Harput'un UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer almasını sağlamak adına başlatılan çalışmaların ilk olumlu sonucu alındı.

Ankara Elazığ Vakfı ile Elazığ Belediye Başkanlığı'nın ortak projesi olarak Harput'un UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesi ile ilgili müracaatın değerlendirmesinin sonuçlandığı ve Harput'un Geçici Liste'ye alındığı belirtildi.

Ankara Elazığ Kültür Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar, "Bundan sonraki süreçte Harput'un yakın bir tarihte UNESCO Dünya Mirası Asıl Listesi'ne girmesi için gerekli çalışmaları ilgili kurumlarla birlikte yürüteceğiz.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı bu projenin yanı sıra yukarıda da belirttiğimiz gibi bir çok alanda şehrimizin değerlerinin ön planı çıkarılması çalışmalarını yürütmektedir. Elazığ Belediyesi ve Fırat Üniversitesi'yle yaptığımız işbirliğiyle "Kariyer ve Tecrübe Paylaşımı Günleri" düzenledik. 20-22 Nisan 2018 tarihleri arasında şehrimizin yetiştirdiği kıymetli şahsiyetlerden olan iş dünyasının önde gelen kuruluşlarından Doğu Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Doğu İnşaat Genel Müdürü Gönül Talu ile yine Elazığ'ın yetiştirdiği yazarlardan Naşide Gökbudak'ı şehrimizde ağırladık, gençlerle ve hemşerilerimizle buluşturduk. Talu ve Gökbudak, Fırat Üniversitesi'nde öğrencilerle yapılan söyleşinin ardından Elazığ Belediyesi konferans salonunda da deneyimlerini vatandaşlarla paylaştılar. Gerek gençler gerekse de diğer hemşerilerimiz tarafından büyük ilgi gören konuklarımız, memleketlerinde hem hasret giderdiler hem de bilgi ve deneyimleriyle şehrimize katkıda bulundular. Elazığ Belediyesi'nin Elazığ'ın yetiştirdiği şahsiyetler adına yaptırdığı parklardan biri "Naşide Gökbudak Parkı"nın açılışına katıldık. Vakıf Başkanımız Mehmet Çağlar açılışta yaptığı konuşmada doğup- büyüdüğümüz şehrimize her alanda katkı sunmaya devam edeceğimiz diyerek, Ankara'daki Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı binasının tüm Elazığlıların evi olduğunu belirtti. Bu eve tüm Elazığlıları davet etti.

Bu etkinliğin hemen ardından, 5 Mayıs 2018'de Vakfımız ile Elazığ Belediyesi'nin konuğu olarak, yine "Kariyer ve Tecrübe Paylaşımı Günleri" kapsamında Prof. Dr.Canan Efendigil Karatay ile Prof. Dr. Nuran Yazıcıoğlu'nu, hemşerilerimiz ve gençlerimizle buluşturduk. Belediye konferans salonunda gerçekleştirilen etkinlik yoğun ilgi gördü. Hem izleyicilerden hem de ulusal ve yerel basın tarafından da ilgiyle takip edilen konferansta özellikle Prof. Dr. Canan Efendigil Karatay hocamızın paylaşımları ulusal basında da yer buldu. Konuklarımıza şehrimizin bir çok yeri gezdirildi, Elazığ Belediyesi tarafından Karatay ve Yazıcıoğlu adına yaptırılan parkların açılışı gerçekleştirildi. Elazığ Belediyesi Başkanı Mücahit Yanılmaz tarafından Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfımız Başkanı Mehmet Çağlar'a şehrimize yaptığı katkılardan dolayı plaket takdim edildi.

Vakıf olarak Elazığ'da bazı etkinliklere imza atmanın yanı sıra Ankara'da da çeşitli etkinliklere ev sahipliği yaptık. Ankara'da 2018'de düzenlediğimiz Çayda Çıra parkındaki Orcik Festivali bunlardan biri. 2017 yılında Ankara'da Dikmen semtinde Mürsel Uluç mahallesinde Çankaya Belediyesi ile ortaklaşa yaptırılan Çayda Çıra parkında şehrimizin yöresel ürünlerinden olan "Orcik" i (cevizli sucuk) Ankaralılarına tanıtmak, Ankara'daki Elazıglılara da bir nebze de olsa memleket tadı tattırmak amacıyla "Orcik Festivali" 29-30 Eylül 2018 tarihlerinde düzenledik. Elazığ'dan üzüm ve orcik üreticilerinin ürünlerini getirdiği ve vatandaşların yoğun ilgisiyle karşılanan festivalin her yıl düzenlenmesi talebiyle karşılaştık.

Ulusal medya mensuplarına Elazığ ve Harput gezisi. UNESCO Geçici Kültürel Miras Listesi'ne kabul edilen Harput'u ve Elazığ'ı ulusal medya mensuplarına tanıtmak amacıyla 18-21 Ekim 2018 tarihleri arasında Elazığ Belediyesi ile Vakfımızın organizasyonu ile bir program düzenledik. Bu program çerçevesinde Elazığ şehir merkezi, Harput, Sivrice-Hazar gölü ve Keban gibi yerler basın mensuplarına gezdirildi, Elazığ yöresel yemekler ve ürünler tattırıldı, folklorik müzik dinletilerinin de yer aldığı programda şehrimizin bir çok önemli unsuru ulusal basında yer aldı.

Tüm Engelliler Konfederasyonu'yla beraber Ankara'da Atatürk Kültür merkezi (AKM)'de Elazığ Yöresel Ürünler Festivali düzenlendik. Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı olarak engelli vatandaşlarımıza yanlarında olduğumuzu hissettirmek, onların sıkıntılarına ortak olmak ve bu esnada da hemşerilerimize de memleket tatlarını tattırmak amacıyla yaptığımız festivale gerek Ankaralılar gerekse de Elazıqlılar yoğun ilgi gösterdiler. 5-9 Aralık 2018 tarihleri arasında yapılan etkinliğe Elazığ'dan gelen esnafımıza Vakıf olarak lojistik desteği vererek ürünlerin sağlıklı ve bir arada Ankara'ya ulaşmasını sağladık.

1988

Vakfımızın 2018 yılında gerçekleştirdiği faaliyetlerden biri de gençlerimizin Avrupa Birliği Başkanlığı'na bağlı Ulusal Ajans aracılığıyla yurt dışına gönderilmesi, onların bilgi ve deneyimlerinin artırılması çalışmalarına destek verdi. Vakfımız Genel Sekreteri Murat Katiboğlu başkanlığında yapılan toplantıda proje seçimi ve diğer çalışmalar için fikir alışverişinde bulunuldu.

Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Erkan İbiş, Vakfımız yönetim kurulu üyelerini istişarelerde bulunmak üzere Üniversite'de ağırladı. Eğitim ana temalı geçen sohbette Vakıf Başkanımız Mehmet Çağlar'da üniversiteli öğrencilere verdikleri desteklerin sadece burs boyutuyla kalmayıp aynı zamanda ulusal ve yerel anlamda onlara iş imkanı sağlayabilecek girişimlere ve organizasyonlara da ev sahipliği yaptıklarını ifade etti.

Harput'un UNESCO geçici listesine alınmasında büyük destekleri olan ve 2017 yılında Paris'te yaptığımız toplantıda Elazığ heyetine ev sahipliği yapan, UNESCO Nezdinde Büyükelçimiz Ahmet Altay Cengizer'le Ankara'da bir araya geldik. Büyükelçi Cengizer'le Harput'un UNESCO süreciyle ilgili yol haritası konusunda değerlendirmelerinden faydalandık.

Keçiören Harput Kültür Derneği Başkanı Süleyman Kürklüoğlu tarafından derneklerine verilen destekten dolayı Vakfımız Başkanı Mehmet Çağlar'a verdikleri plaketi Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Erol ile CHP Milletvekili Gürsel Erol takdim ettiler.

Çeşitli ziyaret ve etkinliklerden...

ELAZIĞ BADEMİ

Sevim (Anagür) KOYUNOĞLU

Deli eder insanı bu dünya,

Bu gece, bu yıldızlar, bu koku,

Be tepeden tırnağa çiçek açmış ağaç...

Orhan Veli'nin bu dizeleri bana, bir zamanlar Elazığ'ı çevreleyen dağ yamaçlarında ve genellikle tarla, bahçe ve bağ kenarlarında baharla birlikte öbek öbek, tepeden tırnağa çiçek açan badem ağaçlarını anımsatır. Ekolojik ortamı cennete çeviren pembe, beyazçiçeklere bürünmüş o eşsiz güzelliği hiç unutmadım.

“Bir ılıman hava esmeye görsün

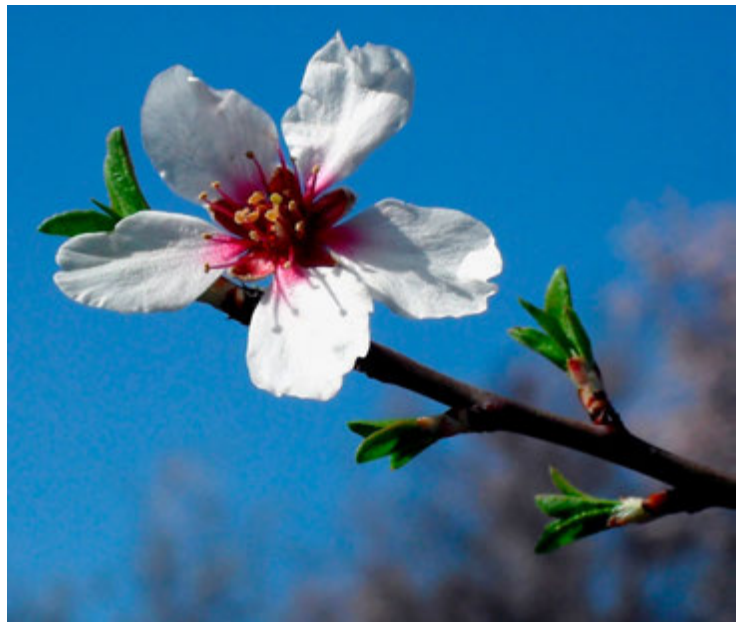
Düşünmeden gelecek soğuk havayı

Açar çiçeklerini...”

Aynen şairin dediği gibi, badem ağaçları esen ilk ılıman havada çiçek açar, baharı müjdelirdi. Ardından Elazığ'a bahar gelirdi.

Çocukluk yıllarımın Elazığ'ı bir meyve sebze cenneti idi. Taze, lezzetli, yeşil badem çağlası da baharın ilk meyvesiydi. Elazığ için kırsal bir zenginlik kaynağı olan badem, mutfak kültürüne renk katardı. Hem yemek kültüründe hem de atıştırmalıkta ayrıcalıklı bir yeri vardı. Anacığımın yaptığı, damakta unutulmaz bir tat bırakan “bademli pirinç pilavı” ve “bademli helva” birer lezzet harikasıydı. En sevdiğim şekerleme de muhterem babamın zaman zaman İstanbul'dan getirdiği “badem ezmesi” idi. Elazığ'da kadınlar arası akşam gezmeleri çok revaçtaydı. Gelenlere çayın yanında orçik, pestil, dut kurusu ve badem ikram edilirdi. Elazığ'da güzel gözlü kızlara “badem gözlü kız” denirdi.

Demem o ki sadece Elazığ'ın değil, bizim nesillerin yaşantısında da farklı bir değere sahipti badem.

Badem Çiçekleri

Aslına bakarsanız Elazığ bademi biyolojik yapısı ve kalite üstünlüğü ile özel bir bademdir. Kabuğu ne çok sert ne de çok yumuşak, iç bademi ise kırışksız ve tüksüzdür. Alt kısımları hafif killi, üst tabakaları hafif kumsal ve verimli olan, yöre toprağının kalite farklılığında hayat bulan lezzetli bir badem türüdür.

Badem, Elazığ'ın, endemik yemelik bitkilerinden biridir. Türkiye'nin en kaliteli bademidir. Uzun ömürlü ve besleyicidir.

Badem yaygın olarak çerezlik, yemelik ve pastalarda kullanılması ile bilinse de kullanım alanı oldukça geniştir. Şekerleme ve unlu gıda sanayiinde, kozmetik ve ilaç endüstrisinde ve de badem yağı üretiminde kullanılır.

Badem, protein, tekli doymamış yağ, E Vitamini, kalsiyum, demir, magnezyum ve fosfor içerir.

Obezite, kalp rahatsızlıkları, kas kaybı, kırışıklıklar, kanser ve yüksek kan basıncını önlemekte etkili bir besindir.

Ne var ki endemik bitkilerin özelliği gereği, bilinçli davranılmadığı takdirde Elazığ bademinin denesli tükenmeye mahkûm. Ayrıca erken çiçek açan badem ağaçları ilkbahar donlarından kolayca etkilenir. Badem ağacı yılda sadece bir kez ürün verir.

Diğer bir anlatımla badem tarımı emekli bir uğraş. Badem ağaçları özel bakım ve ilgiye muhtaç. Çok verim için yeterli tozlanmaya ihtiyaç var. Ayrıca badem ağaçlarının bulunduğu alanlarda çiçek tozlarının bir çeşitten diğerine taşınması arılar tarafından gerçekleştirildiğinden, badem yetiştiriciliği arıcılıkla

birlikte yapılmak durumunda. Yani çok incelikleri olan badem yetiştiriciliği için, bilinçli davranmanın yanı sıra üreticilerin bilgilendirilmesi ve desteklenmesi de çok çok önemli.

Badem, Elazığ yöresinde tarih boyunca üretilen önemli bir mahsul olmuştur. Harput'un ve Elazığ ovasının en önemli tarımsal zenginliklerinden biri. Diğer bir anlatımla Giresun için fındık veya Gaziantep için fıstık, nasıl o yörelerin geçim kaynakları arasında önemli bir yere sahip ise, bir zamanlar badem de Elazığ'ın önemli geçim kaynaklarından biriydi.

Şunu da belirtmeliyim ki benim Elazığ bademi hakkında bildiklerim 1940'lı yılların sonu ile 50'li yıllara uzanıyor. Oysa ışıklar içinde yatsın, değerli yazar İshak Sunguroğlu, Harput kültürünü ve çevresinin doğal zenginliklerini konu alan üç ciltlik, "HARPUR YOLLARINDA" adlı kitabında, yüzyıllara damgasını vuran Elazığ bademinin, Elazığ için ne kadar değerli olduğunu bakın nasıl anlatıyor:

Badem Çağlası

"Badem yüzyıllar boyunca Harput'un ve Elazığ'ın en büyük istihsal maddelerinden biri olmuştur. Badem ağaçları, atalarımız ve dedelerimiz tarafından yıllar boyunca bin bir zorluk içinde bıkmadan usanmadan, bitmeyen azim ve iradeleriyle yetiştirilmiş, bakılmış çok değerli bir istihsal maddesidir. Elazığ'da hiçbir bağ ya da bahçe yoktu ki ağaçların %40-50'sini badem ağacı oluşturmasın. Baharın gelmesi, havaların ısınmasının ardından, badem ağaçlarının çiçek açması tabiatın sunduğu en büyük güzellikti. Çadırlar halinde küme küme çiçek açan badem ağaçları Harput çevresini ve ovayı cennete çevirirdi. Çiçeklerden yayılan güzel kokular insanı mest ederdi. Harput'ta hangi tepeden bakarsanız bakın bahçelerin badem çiçekleriyle beyazlara büründüğünü görürdünüz..."

Sunguroğlu kitabında özellikle Ova Bağları'nı anlatırken de badem ağaçlarının öneminden ve güzelliğinden söz eder:

"Harput'la Elazığ arasındaki geniş alanlara Ova Bağları denirdi, bu alanlar baştan başa üzüm bağlarıyla kaplıydı. Bağların çevresinde yüzlerce badem ağacı vardı. 1500 badem ağacından 4500 kg badem mahsulü elde edilirdi. Beyaz çiçek açanlardan, tatlı badem, pembe çiçek açanlardan, acı badem elde edilirdi. Badem ağaçları çiçek açınca ova cennete dönüşürdü."

Görüldüğü üzere yazılı kaynaklar da doğruluyor ki badem Elazığ için tarih boyunca doğadan elde edilen, yani üretilen önemli ve kaliteli bir mahsul. Tarla ve bahçe ziraatında, ovanın en önemli zenginliklerinden biri.

Bu bağlamda Elazığ bademi ile ilgili bir de anım var:

Uzun yıllar önce can çocuklarımla birlikte badem ezmesi almak için İstanbul'un ünlü Bebek Badem Ezmecisi'ne uğradık. Fiyatlara baktım, resmen uçmuş. Kasadaki bayana şaka yollu, "fiyatlar astronomik" diye takıldığımda, açıklamada bulundu. Özetle şöyle dedi:

"Burası yüzyıllık bir işletme. Badem ezmesini yapmak büyük emek ve ustalık istiyor. Ürünlerimizde her bademi kullanmıyoruz. Badem ezmesinde Elazığ bademi kullanıyoruz. Elazığ bademi özel bir badem. Kaliteli toprakta yetişiyor. Yumuşak, hoş giden bir tadı ve aroması var. İnce bir güzelliğe sahip..."

Ünlü Bebek Badem Ezmecisi'nin de söylediği gibi Elazığ bademi gerçekten özel bir badem. Fakat ne yazık ki son yıllarda kuruyemiş satıcılarına, "Elazığ bademi var mı" diye sorduğumda önce boş gözlerle bakıyorlar, sonra da, "İthal Kanada bademi ve Amerikan bademi var..."

"Yerli badem yok mu?"

"Bizde yok, ama belki Datça bademi bulabilirsiniz" diyorlar.

Yani canım Türkiye'mde kala kala sadece Datça bademi kalmış, onu da bulabilirsen...

Oysa bademin anayurdu Anadolu. Badem dünyaya Anadolu'dan yayılmış. Elazığ bademinin tarihi 4000 yıl öncesine uzanıyor. Gelin görün ki hepsi hepsi 100-150 yıllık bir badem geçmişi olan Amerika, Kanada, Fransa, İspanya gibi ülkeler, Türkiye'ye badem satıyor. Yani dış ülkelere ithal hibrit badem geliyor. Türkiye'nin badem ithalatına yılda 250 milyon dolar ödediği belirtiliyor.

Üzülerek söylemeliyim ki Elazığ'ın pek çok zenginliği gibi o cennet bahçeler ve güzelim badem ağaçları da tarihe karıştı. Badem alanları zaman içinde küçüle küçüle yok edildi. Değerli yazar Sunguroğlu'nun sözünü ettiği Ova Bağları'ndan eser yok. Ovary betona gömerek zirai değerler bitirildi. Şehrin çevresindeki verimli topraklarda artık badem üretilmiyor. Tarım alanları rant alanları oldu. Güçsüz ve dilsiz badem üreticileri bilinçlendirilmedi ve de desteklenmedi. Üreticinin rekabet gücü zayıflatıldı. Üretilen ürünler mali açıdan değersiz kılınarak üreticilerin tarım alanlarını satmaları sağlandı. Elazığ bademini dünyaya ihraç etmemiz gerekirken badem ithal eden ülke durumuna getirildik.

Bu arada "Elazığlı Üreticilerin Fransız Bademi Atağı" diye bir yazı okudum. Ağın ilçesinde girişimci iki ortağın çorak arazilerde Fransız bademi yetiştirdiklerini, yüksek verim elde ettiklerini ve de pek çok üreticinin bu ürüne yönelmesini sağladıklarını yazıyor. İlçede badem yetiştiriciliği yapılan alanın, 7 yılda 5 bin 400 dekar çıkarıldığı, elde edilen ürünün aracı firmalarla Avrupa ülkeleri ve Rusya'ya ihraç edildiği anlatılıyor.

Nerede bir yanlış görse

Sorar yüreğim, sormalı zaten,

Sormazsa, "insan" olmaz yüreğim...

Mısralarda ki gibi ben de sormadan yapamıyorum:

Topraklarımızda yetişen üstün kaliteli öz varlığımız Elazığ bademine ne oldu? Elazığ bademi dururken neden Fransız bademi?...

Hülasa Türkiye, genleri değiştirilmiş bitkiler ve hormonlu gıdalarla biyolojik bir yıkım ile karşı karşıya. Ülkemiz ithal tohum, ithal zirai ilaçlar ve kimyasal uygulamalar cenneti oldu. Toprak zehirlendi, tarım dışardan gelen kimyasallara boğuldu. Buğdayın, pirincin, pamuğun, mısırın genetiği değiştirildi. Bademin de genleri değiştirildi mi? Bilmiyorum...

Badem de dâhil bütün tarım ürünlerimiz, tek amaçları para kazanmak olan yabancı küresel tedarikçi şirketlerin kontrolünde; dikte ettirdiklerini ve dayattıklarını yaptırıyorlar. Ne yazık ki ulusal bir tarım politikamız yok... Türkiye'de tarımı bitiriyorlar... Topraklarımız, ürünlerimiz ve sularımız Allah'a emanet!..

DİL ÜSTÜNE KURGULAMA

Şemsettin ÜNLÜ

Arada bir dil olmasaydı, insanlar ne ederdi, toplum ne olurdu diye düşünmeli miyiz? Çok açık, dil olmasa bilim olmazdı, sanat olmazdı, inançlar olmazdı, toplumsal kurumların hiç biri olmazdı. Gücü gücü yetene bir yabancı yaşam düzeyinde döner dururdu insan soylular da.

Ağaca mı, ota mı, yoksa, güneşe, havaya, suya mı, her ne ise, gerek gördükleri ilk şeye ad koyup aralarında anlaşanlar bir sevinç çılgılığı ile bağlanmışlardır birbirlerine. Bir iken iki, iki iken üç, var olanlar, ünleyip seslerle, sözlerle anlaşmanın dirliğinde bir araya gelmiş, çoğalmışlardır.

Sonraları giden gitmiş, gelenlere söz kalmıştır gidenlerden.... Öğütler, öyküler, destanlar, masallar kalmıştır.

Alışmışız da pek ayırında değiliz... Sözün büyük gücü, destandan masala, masallardan öyküye, bilime, sanata yontup yücelemiştir yaşamı. Bu bağlamda roman, insanın, insan içre toplumun söze (yazıya) yansıtılmış evrensel serüvenimizden kesitlerdir. Dilin etkilemesinde yazarla okurun buluştuğu düşsel yaşamlardır okuduklarımızdan kalanlar.

Türkçenin bin yıllardan sürüp gelen devingen, üretken, mantıklı dizgesi, dünya dillerinin yazılı en eski sözlüklerinden biri olan, "Divan-ı Lügat it Türk"dedir. Bu büyük, büyük olduğu denli övünülesi bir gerçektir.

Günümüzde üretmekten tüketmeye her şey için bilgi gerekiyor. Okuyacak, yazacak, anlaşılmayanı anlaşılır kılmanın yolunu bulacağız. Okullar, öğretmenler, onlarla birlik gazeteler, dergiler, öyküler, romanlar bu nedenle de önemlidirler.

Tarihte söyleşmeden, türkü yapıp çağırmadan, masal edip anlatmadan öte, dillerini diri tutabilmiş halklar azdır. Bunlar, ya zorlukla varlıklarını sürdürebilmişler, ya da her nasılsa unutulmamışlardır. Dil, diller, lehçeler, (ağız) şiveler... Türkçe gibi büyük, yaygın dillerin varlığı böyle. Asya'nın bir ucundan Avrupa'nın içine değin, Türkçenin, aynı sözcüklerle olmasa da anlaşılabilir, yakın sözcüklerle konuşulduğu bilinmektedir.

Sözün, söylemin "dediğim dedik" biçimini kim ister ki? Doğru bildiklerimiz içinde de algılama yanırları bulunabilir, bunlar dile getirildiğinde anlaşılır. Dilin, dile gelenin her konumda yaşanan gerçeklerle bire bir örtüşmesi beklenemez.

Dil iletişim, bilişim aracı olarak kalsa, buyruklaşmasa ne iyi... Biri buyursa ki; "iki kere iki dört eder..." Keşke etmese diyenler olur da; söze "Bakalım iki kere iki ne eder..." diye başlayanlar yadsınmaz. Sözün özü, doğadaki canlılar arasından insana, insan soyuna bağışlanmış doğa vergisi bir üstünlüktür dil. Her üstünlük gibi neye, nasıl kullanıldığı ise, tarih boyu bir bilmededir.

KÖKLERİMİN İÇİNDE OLDUĞU TOPRAK

Naşide GÖKBUDAK

Her normal insan, yani düşünebilen, sevebilen, sevdiği şeylere bağlılık duyabilen her insan memleketini, doğup büyüdüğü, çocukluğunu, gençliğini yaşadığı, acı anıları, mutlulukları ilk hissettiği, ayakta durabilmek için bastığı toprakları sever, ona bağlılık duyar ve unutamaz. Ben duygusal tüm olguları fazlası ile güçlü yaşayan bir insan olduğum için bu hissedişleri o kadar çok, o kadar belirgin yaşadım ki, yakın ailem dışında hiçbir şey memleket sevgimin, memleketime duyduğum bağlılık ve hasretin önüne geçemedi. Zaten geçmesi içinde imkân vermedim. Belki de bunu çocukluk yaşlarımda nedenini, niçinini? düşünmeden yapmışım. Büyüdükçe, olgunlaştıkça bu güçlü duyguların başka sebepleri de olduğunu keşfettim. Benim memleketim Harput yani şimdiki adı ile Elâziğ her açıdan çok özellikleri olan bir yerdir. Şüphesiz bir toprağa bu kadar anlam, bu kadar değer yükleyen, onun üzerinde yaşayan insan topluluğudur. Yani insani kavramları yüksek, tarihin ilk çağlarından beri, bu toprakların ilim ve kültür yuvası olmasını sağlayan bireylerin oluşturduğu halkıdır. Harput yani Elâziğ şüphesiz en eski çağlardan beri üzerinde yaşayan insanların bıraktığı medeniyet ile çok zengindir. Ve belki de bu zenginlik bu kültür insanların gerçek insan olmasında rol oynamıştır. Birçok yerleşim yerinde mahalle mektepleri bile yokken. Medresesi, Alman koleji, askeri idadisi vs. olan bu güzel şehrin insanlarını anlatan bir hikâyeyi nakletmeden geçemeyeceğim.

Ablamın torunu okuduğu ilk okulun değiştirilmesini istedi. Gitmek istediği ilk okulun müdürü “Sizi kırmak istemezdim ama mümkün değil, aramızda anlaşmış kurallar var. Bunu bozmam etik olmaz.” Cevabını vermişti. Yeğenim benim Elâziğ da yaşanmış gerçek hayatı anlatan ilk romanım SIDIKA HANIM’ı müdür beye hediye etmiş. Müdür kitabı evirip, çevirdikten sonra,

-Siz Elâziğ’lîmisiniz? Diye sormuş.

-Evet müdür bey.

-Yazarı kim?

-Teyzem. Müdür birkaç dakika düşündükten sonra.

-Tamam kızınızı bu okula alacağım. Ben kurallara uyan bir insanım. Ancak bir Elâziğ’lı benden ilk olarak bir şey istiyor. Çocuğumun hayatını borçlu olduğum Elâziğ’in asil halkına benim minnet borcumu ödemek için bir fırsat yaratmış oldunuz. Bunu yapmadan sizi çeviremem, diyerek başlamış anlatmaya.

-Şimdi doktor olan bir oğlum var. Ben çiçeği burnunda öğretmenim ve yeni evliyim. Doğuda görev yapıyordum. Kars’tan memleketim olan Edirne’ye gitmek için yola çıktık. Oğlum altı aylıktı. Otobüs Elâziğ’a geldiğinde oğlum ateşler içinde yanmaya başlamıştı. Otobüsteki bir hemşire yanımıza geldi ve

-Beyefendi siz bu şekilde yola devam edemezsiniz. Çocuk havale geçirmek üzere. Burada inin. Bebeği tedavi

ettirin. Yoksa çok vahim sonuçlar doğurabilir, dedi. Ve biz acele ile otobüsten indik. Gecenin on biri. Elâzığ hakkında hiçbir bilgimiz ve tanıdığımız yok. Ayrıca cebimizde yeterli paramız da yok. Önümüze çıkan ilk beye durumu anlattık. Bey kırk yaşlarında eli yüzü düzgün bir insandı. Biraz düşündü.

-Büyükçe bir devlet hastahanemiz var. Ancak bu saatte çocuk doktoru olmayabilir. O sırada geçen bir faytonu ıslık çalarak durduran bey,

-Buyurun,

-Nereye?

-Evime, sizi bu durumda bir doktor bulmadan, derdinize deva olmadan bir yere gönderemem. Bu bey bizi evine götürdü. Ve gece yarısı sokağa çıkıp, çocuk doktoru aramaya koyuldu. Doktoru bulup getirdi. Üç gün evinde misafir kaldık. Hatta bazı harcamaları cebinden yaptı. Bebeğimiz iyileşti ve bizi otobüse bindirerek yolcu etti. Bütün yolları denediğim halde bu insanlara ne bir hediye gönderebilirdim ne de bir iyilikte bulunabilirdim. Çünkü o bey ve ailesi karşılık beklemeden bu iyiliği, bu insanlığı yapmıştı. İşte benim için Elâzığ'lılar insanlığı kendilerine şiar edilmiş kişilerdir.

Benim 1955 de ağlayarak ayrılmak mecburiyetinde kaldığım ve 62 yıldır hasretinden kavrulduğum Elâzığ ve Elâzığ'lılar da böyleydi. Eğer bu konularda kayba uğramışlarsa bile bilmek ve duymak istemiyorum. Ben memleketimi böyle tanıdım. Ve bu inançla ölmek isterim. Müdür beye böyle bir karar aldırtan SİDİKA HANIM kitabının ilk baskısında arka sayfasında yayımlanan şiiri de yazmak istiyorum. Zannederim Müdür bey bu şiiri okuduktan sonra böyle bir karara varmıştı.

İĞDE ÇİÇEKLERİ

Bilirsiniz iğde çiçeklerinin,
Ne denli güzel koktuğunu.
Ana gibi, baba gibi, aşk gibi
Elâzığ'lı değilseniz
Harput'a gitmediyseniz,
Nereden bileceksiniz?
Oradaki iğde çiçeklerinin
Nasıl olduğunu, nasıl koktuğunu
Hayal gibi düş gibi, vefalı bir eş gibi
Hasret çekilen yar,
Köklerin içinde kalmış diyar gibi
Kısacası Harput gibi
Boram boram insanlık koktuğunu
Nereden Bileceksiniz?

Galiba yazım fazlaca uzun oldu. Ne yapayım konu Elâzığ ve Elâzığ'lılar ise ne gönlüme ne parmaklarıma hükmedemiyorum. Sevgiler.

2023 HARPUT YILI

Vedat KENT

*Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı
Yönetim Kurulu Üyesi*

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, 2018 yılını Troya Yılı, 2019'u da Göbeklitepe Yılı ilan etti. Bu sayede tarihi beldelerimiz ulusal ve uluslararası tanıtım açısından önemli bir kazanım elde etti. 2018 yılının Troya yılı ilan edilmesiyle Çanakkale çok ciddi yatırımlar aldı. Yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı çok önemli rakamlara ulaştı. Troya-Çanakkale'nin tüm yönleri; turistik ve tarihsel alanları, el sanatları, yöresel ürünleri ve gastronomisi adeta çeşitli etkinliklerle tüm dünyaya tanıtıldı. Çanakkale'nin kültürel ve sanatsal değerleri önemli ölçüde turistik unsurlar olarak göz önüne çıktı. Yemek kültürü de keza öyle. Troya logosunu yurt içinde ve yurt dışında başta Kültür ve Turizm Bakanlığımız olmak üzere diğer resmi ve sivil kuruluşlar yoğun bir şekilde kullandılar. Çanakkale'nin bilinirliği bu etkinliklerle çok üst seviyelere çıktı. Çanakkaleliler de bu seferberliğe sahip çıkarak ellerinden gelen tüm çabayı gösterdiler. Gelen ziyaretçi sayısını resmi olarak sayılara dökerek olursak, 2018 yılında 500 bine yakın Troya Antik Kenti'ne bir ziyaret söz konusu. Çevresine ve şehir merkezine ortaya çıkardığı katkısı varın siz hesap edin.

2018 Troya Yılı Resmi Logosu

Troya'dan sonra Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, 2019 yılını da Göbeklitepe yılı olarak ilan etti. Bu sayede de Şanlıurfa'da aynı Çanakkale gibi çok önemli bir fırsat yakalayabilecek. Şanlıurfa'daki bu tarihi beldemiz de aynı Troya gibi hak ettiği desteği almış oldu. 2019 yılının Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Göbeklitepe yılı ilan edilmesiyle birlikte Şanlıurfa'da başta turizm olmak üzere tüm sektörler, yapılacak yatırımlar

ileyerli-yabancı turistlere hazırlık yapmaya başladılar. Turizm acentalarıvar olan GAP turuna Göbeklitepe'yide destinasyonlarınaeklediler. Ulusal ve uluslararası basın bu önemli olaya geniş bir şekilde yer vermesi, ziyaretçi potansiyelinin şimdiden artmasına neden oldu. Dolayısıyla 2019 yılı, Şanlıurfa ekonomisinin zirveye çıktığı bir yıl olabilir. Göbeklitepe için çok büyük bir tanıtım hamlesi ortaya çıkaracak bu durum, Şanlıurfa için çok önemli kazanımlar doğuracaktır. UNESCO listesine alınan Göbeklitepe için Cumhurbaşkanımızın bu desteği, bu beldemize turizm operasyonlarında resmi bir hüviyet kazandıracaktır.

2019 GöbeklitepeYılı

4000 yıllık kadim kentimiz Harput'un da bu ilgiyihakettiğini düşünüyorum. Bir çok medeniyete ev sahipliği yapan Harput, tarihi dokusuylabirlikte inanç turizmi açısından da önemli argümanlara sahip. Harput Kalesi, Buzluk Mağarası, Ulu Cami, Sarahatun Cami, Arap Baba Türbesi, Meryem Ana Kilisesi, Dabakhane Mescidi ve daha bir çok tarihi ve kültürel zenginlik, Harput'un barındırdığı değerler arasında. Ev sahipliği yaptığı medeniyetler itibariyle büyük bir kültür havzasına hitap eden Harput kültürü günümüzde de önemli kültür mozaikleri arasında yer almaktadır.

Elazığ Vakfı olarak ta bu güzel kadim kentimizin uluslararası alanda tanınması ve hakettiğideğere kavuşması için, 2017 yılında Harput'un UNESCO listesine alınmasına yönelikbaşlattığımız çalışmalar, Harput'un 2018 yılında geçici listeye alınmasıyla hız kazanmış olup, bu kadim kentimiz uluslararası alanda da dikkat çekmiştir.

2023 yılının ise Elazığ için sembol bir anlamı bulunmaktadır. Bu durum bizi, bazı projeler geliştirmemiz gerektiğini düşündürdü. Bu özel yılın, Elazığ için Harput için kalıcı bir çalışmayla taçlandırılması fikri ortaya çıktı. Bu kapsamda yaptığımız istişareler, 2023 yılının “Harput Yılı” olması düşüncesi bizi heyecanlandırdı. Vakıf olarak başta Elazığ ve Ankara’da sonra da tüm yurtda çalışmalar başlatacağız. Cumhuriyetimiz için de önemli bir yıl olan 2023 yılının, Harput Yılı olarak ta anılmasının şehrimize başta turizm olmak üzere birçok alanda önemli kazanımlar sağlayacağına inanıyoruz. Bu çalışmalar, Harput’un UNESCO sürecine de uluslararası açıdan önemli bir destek sağlanmış olur. Sayın Milletvekillerimiz, Sayın Valimiz, Sayın Belediye Başkanımız başta olmak üzere şehrimizdeki medya kuruluşları, Ticaret odası, Fırat Kalkınma Ajansı, iş insanlarımız, bürokratlarımız ve tüm paydaşlarımızla bu konuyu görüşüp el birliğiyle güzel bir projeye Sayın Cumhurbaşkanımıza arz etmek istiyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleri doğrultusunda 2023 Harput Yılı ilan edilmesi durumunda bu sembol yıl, Elazığ-Harput’la anılır olur ki, bu Elazığ ve Harput’un dünya ölçeğinde tanınmasına önemli bir katkı sağlamış olur.

Çanakkale’nin Troya yılı ile elde ettiği, Göbeklitepe sayesinde de Şanlıurfa’nın elde edeceği kazanımlar gibi, Elazığ’ın da “2023 Harput Yılı” ile ciddi sosyal ve ekonomik kazanımlar elde edeceğine inanıyoruz. Bu sayede şehrimizin tüm tarihi ve turistik değerlerinin de ön plana çıkacağına eminiz. Elazığ sahip olduğu turistik alt yapıyla da, bu önemli organizasyona çok rahat bir şekilde ev sahipliği yapabilecek niteliktedir.

Bu amaçla bir platform oluşturarak, “2023 Harput Yılı Elazığ Tanıtım Kampanyası” adı altında bir yol haritası kapsamında çalışmalar yapmalıyız. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2023 yılının “Harput Yılı” olarak takdir edilmesi için, adeta bir seferberlik duygusu içinde tüm kurum ve kuruluşlarımız elele vermeliyiz.

Bu çalışmaların olumlu sonuçlanması halinde, Çanakkale’nin 2018 yılında elde ettiği, Şanlıurfa’nın da Göbeklitepe ile elde edeceği kazanımların benzerini de Elazığ’ın da 2023’te “Harput Yılı” ile elde edeceğini düşünüyoruz. Yoğun tanıtım çalışmalarıyla Elazığ’ın sadece Ankara ve İstanbul değil, Türkiye’nin bütün bölgelerinden ve hatta yurt dışından da ziyaretçilerin akın ettiği bir şehir hüviyetine kavuşacağına inanıyoruz.

2023 Harput Yılı

Birinci Bölüm

Vedat AKAN

Y. Mimar - ODTÜ

Değerli okurlar ve hemşerilerim,

1999 yılı itibarı ile rahmetli babacığım Emekli Hakim Tuğamiral Turgut Akan'dan bana intikal eden Kurucu Mütevelli Üyeliği münasebeti ile Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın senede iki defa Ocak ve Temmuz aylarında yayınlamakta olduğu dergiye ilk defa bir yazı ile katkıda bulunuyorum. Harput nüfusuna kayıtlı bir yüksek mimar olarak bu yazı dizisinin ilk bölümünü oluşturmaya çalışırken gördüm ki çizmek yazmaktan daha zor değilmiş. Amacım Elazığ ve Harput ile ilgili ansiklopedik malumları tekrar etmek değil kesinlikle. Amacım, kişisel anılarımın ve gözlemlerimin yanında Harput ile ilgili bazı düşünce ve kanaatlerimi de size aktarmak, sizinle paylaşmak, sizlerin de anılarını hatırlamanıza vesile olmak ve sizin anılarınız ile örtüştürmek.

Nasıl ki, Ömer Seyfettin Gönen'de doğmuş, bendeniz de Elazığ'da Nailbey Mahallesi Yenice Sokak'ta 9 kapı numaralı kerpiç bir evde doğmuşum. 1953 senesinin Ağustos ayının beşinci gününde sabah ezanı okunurken Seher Ebe doğurtmuş beni, benim gibi yüzlercesini hatta binlercesini doğurttuğu gibi. Rahmetli ağabeyim Fikret'in aksine ben hayata tutunup bu satırları kaleme almayı başarmışım.

Bendeniz yalınayak, başı kabak Yenice Sokak'ta büyüdüm. Çocukluğum ile ilgili çok anım var. Bazılarını dün gibi hatırlayabilirken bazıları da hafızamın derinliklerine saklanmış. O zamanlar "Elazığ" demeye çoğu kimsenin dili dönmediği için olsa gerek, Elazığ derlerdi oturduğumuz yere. Aşağı şehir de derlerdi galiba. Aşağı şehir sözünün nereden geldiğini bilmezdim. Aşağı şehrin bir de yukarı şehri olması gerektiğini nereden bilebilirdim. Biraz büyüyüp aklım bazı şeylere ermeye başlayınca rahmetli babacığım bana yukarı şehri anlatmaya başlamıştı. Harput ismini ilk defa ne zaman duyduğumu tam hatırlamıyorum.

Aradan uzun yıllar geçti. Birleşmiş Milletlere bağlı bir merkezde görev yaptığım dönemde bir gün internet ortamında gezinirken Harput ile ilgili Fransızca bir makale okumuştum. Yabancı gözü ile yazılmış çok ilginç bir makale idi. İşte o zamana kadar "Har" hecesinin kaya yani taş anlamına geldiğini, "put" hecesinin ise kale anlamına geldiğini bilmiyordum. Harput çok çok eski bir yerleşim merkezi imiş. Harput kalesine "Süt Kalesi" diyenler de çıkmış. Ancak bu bir efsane ve rivayetten öteye gidememiş. Eski devirlerde bir çok taş yapıda harçların suyuna zaten süt ve yumurta akı karıştırılmış. İşin aslını ve doğrusunu ancak Harput Kalesini yapanlar bilir.

Rahmetli babacığım 1928 senesinde Harput'ta doğmuş ve büyümüş. Yedi yaşında yetim kalmış. Çok sonraları aşağı şehre taşınmışlar. Benim anlayabileceğim dil ve seviyede Dabakhane'den bahsedilirdi, Kayabaşı'ndan bahsedilirdi, Buzluk mağarasından bahsedilirdi, Arap Baba'dan bahsedilirdi. Özellikle Arap Baba ile ilgili olarak çok farklı menkıbeler dinlemişimdir büyüklerimden. Babacığım kendisinden daha yaramaz arkadaşlarının yakaladıkları kaplumbağaları kayalardan aşağı attıklarını gözleri nemlenerek naklederdi bana. Her kaplumbağa gördüğümde bu anım gelir aklıma. O zaman bu zamandır babacığım evcil hayvanları hep çok sevmiş ve rahmetli olana kadar onların haklarını korumak için elinden geleni yapmıştır.

Su medeniyettir. Benim çocukluğumda evde akan su yoktu. Bahçedeki kuyudan çekilen su kullanma suyu olarak kullanılırdı. Yenice Sokak ile bugünkü Vali Fahri Bey Caddesinin kesiştiği köşede bir çeşme vardı. Bu çeşmeden bakraçlar, testiler ve kovalar ile eve su getirirdi büyüklerimiz. Ben de küçük bir bakraç ile günde en az bir sefer eve su taşırdım bu çeşmeden. Bu suyu içerdik. Kuyu suyunu asla içmezdik. Elektrik vardı galiba ama daha ziyade gaz lambası ile aydınlandığımızı hatırlıyorum. Elazığ'ın sosyal ve etnik yapısını altüst edecek olan Keban barajı projesinin esamisi bile okunmuyordu henüz. Gündüzleri o kadar çok karasinek vardı ki vücudumun açık yerlerine yapışarlardı adeta. Geceleri de o kadar çok sivrisinek vardı ki, filit falan kar etmezdi onlara. Ya o çimento fabrikasının bacalarından gelen koku ve toz. Kimbilir ne kadar çok tahribat yapmıştır o küçük yaşta körpe ciğerlerime. Şehrin tam kalbinde kalmış bir çimento üretim tesisi olur mu hiç? Çimentoyu şehir dışına taşıyacak olan zihniyet sadece tarihe geçecek olmakla kalmayıp aynı zamanda minnet ve şükran ile de anılacaktır.

Yazı dizimin dergimizin gelecek sayısına sakladığım bölümünde Elazığ'da çocukluğum sırasında birebir yaşamış olduğum bazı dinamikleri kalemimin elverdiği seviyede siz değerli okurlar ile paylaşacağım.

Saygı ve sevgilerimle,

BİR DİYARBAKIR HİKÂYESİ

(Birinci Bölüm)

M. Şener BULUT

Manas Yayıncılık olarak; Elazığ'a komşu vilayetlerle sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi programı çerçevesinde 22-23 Ocak 2011 tarihlerinde Elazığ-Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması'nı gerçekleştirmiştik. Elazıglı ve Diyarbakırlı şair, yazar, bilim adamı ve sanatçılar katıldığı bu müstesna program kapsamında düzenlenen Osman Fahri Anısına Kitaplar ve Celal Güzelses- Enver Demirbağ'a Saygı faaliyetleri Elazığ ve Diyarbakır dabüyük yankı uyandırmıştı.

Bir dünya projesi olarak 40 yıldır ülkemizinbaşını ağrıtan hain bir terör örgütünün sosyal, kültürel ve iktisadi hayatımızdanasil bir tahribat meydana getirdiğini, bu süreçte yaşanan olumsuzluklardan dolayıbüyük şehir merkezlerine doğru yoğun göçlerin yaşandığını büyük bir endişeyle gözlemliyoruz. Güzel vatanımızı daha aydınlık bir geleceğe taşıyabilmemiz için ortak tarih ve kültür mirasımızındaha fazla dikkate alındığı bir devlet politikasına her zamankinden daha fazla ihtiyacımızın olduğunu Manas'ta bir araya geldiğimiz dostlarımızla dile getirerek,kendimizce çözümler üretmeye çalışıyoruz.Başarıyla gerçekleştirdiğimiz birçok kültür ve sanat faaliyetinin fikri temelleri Manas'ta yapılan dost sohbetlerinde şekilleniyor, kararlaştırılıyor ve uygulanıyor. Manas Yayıncılık, 2006 yılının 4-6 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz bir törenle Elazığ'da faaliyetlerine başlamıştı. O tarihlerde Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı olan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İsen, Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı Anar veşair Ali Akbaş ile birlikte bu müstesna kültür ocağının temellerini atmıştik. Manas Yayıncılık üç gün süren o muhteşem açılış programıyla kültür ve sanat dünyasında büyük bir heyecan yaratmıştı. Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı Anar'ın verdiği Çağdaş Azerbaycan konferansı ile Türk dünyasını kucaklayacağınıgöstermişti. Keban'da gerçekleşenNimri Dede toplantısı ile faaliyetlerinilçelere, çevre illere de taşınacağınımüjdesini vermişti. Harput'tayapılan Manas Şiir Günleri ile edebi hayatımıza yeni bir heyecan kazandırılmıştı. Ve nihayet programın final bölümünde Manas, yayınladığı eserler için büyük bir şölen düzenledi. Bilim adamlarımızla yazarlarımızla bir araya geldiğimiz o müstesna toplantının ardından verilen konser ile "kitap sonsuzluktur" diyerek hedeflerini kültür ve sanat dünyasına ilan etmişti. Manas, on iki yıl gibi çok kısa sayılabilecek bir zaman içerisinde Elazığ'dan Türkiye'yi ve Türk dünyasını kucaklayan faaliyetlere imza atarak kamuoyunun takdirini kazanmasını bildi. Bilhassa Anadolu coğrafyasında gönül köprüleri kurmak için de çok büyük gayretler gösterildi. Bu çerçevede Malatya, Gaziantep, Gümüşhane, Tunceli, Simav, Tokat, Sandıklı, Kayseri, Gaziantep, Salihli, Muş, Malazgirt ve son olarak Diyarbakır'a uzanan etkinlikler, kültür ve sanat çevrelerinde büyük destek gördü. Oldukça mütevazı bir arkadaş grubuyla ortaya koymaya çalıştığımız bu faaliyetlerin heyecanını yaşayan, sorumluluğunu taşıyan bir kuruluş olarak elbette ki bu çalışmalara daha fazla önem verilmesine, bilimsel faaliyetlerin desteklenmesine özellikle de dikkat çekmek istiyorduk.

HATIRALARIN IŞIĞINDA BİR DİYARBAKIR ZİYARETİ...

Tarih 11 Ağustos 2010 Çarşamba. Ramazan ayının ilk günüydü, Bedrettin Keleştimur, Muammer Aksoy ve Ali Canpolat ile birlikte Diyarbakır'a gidiyorduk. Yol boyunca bölgemizi tehdit eden terör hadiselerinden bahis açılmış ve bu husustaki endişelerimizi dostlarımızla paylaşmıştık. Ali Emîrî Efendi, Ziya Gökalp, Süleyman Nazif, Celal Güzelses, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Arif, Sezai Karakoç, Hamit Aytaç gibi yakın tarihimizin önemli şahsiyetlerini yetiştiren ve kültür varlıkları bakımından ülkemizin en zengin şehirlerinin arasında yer alan Diyarbakır'ın bu huzursuzlukların odağında yer almış olmasını çok büyük bir talihsizlik olarak değerlendiriyorduk. Diyarbakır'ın nasıl ve hangi ihmallerle bu hale getirildiği hususunda aynı kanaatleri paylaştığımız o yolculuk esnasında hatıralarım beni ilk defa 1970'li yıllarda liseye yeni başladığım günlerde görüp tanımaya çalıştığım o güzelim Diyarbakır günlerine götürmüştü. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olan dayımın tayini Diyarbakır Numune Hastanesi'ne çıkınca dedemler de on yıl boyunca yaşadıkları Ankara'dan ayrılıp bu defa da Diyarbakır'a taşınmışlardı. Fırsat buldukça gitmek isterdim. Daha çok otobüsle, arada birde tren ile seyahat ederdik. Şubat tatillerinde, yaz tatillerinde annemle, ağabeylerimle bir haftalık, on günlük ziyaretlerimiz olurdu. Diyarbakır'a ilk defa bir Şubat tatilinde gitmiştim. Oldukça dar ve kıvrımlı bir yoldan Maden'e doğru ilerlemeye çalışan otobüsümüzün şaşırtıcı mimarisiyle dikkatimi çeken bu ilçemizde kısa bir mola verdiğini hatırlıyorum. Dağkapı'dan geçerken ilk defa gördüğüm siyah taşlarla örülü Diyarbakır surları beni bir hayli meraklandırmıştı. Dedemler o tarihlerde Sur içinde bir apartman dairesinin yanılmıyorsa ikinci katında oturuyorlardı. Ulu Cami'ye ilk defa rahmetli dedem ile birlikte gitmiştik. Daha sonraları Ofis semtine taşınmışlardı. Olağanüstü sıcaklıkların yaşandığı bir yaz mevsiminde geçirdiğimiz Ramazan ayının beni nasıl zorladığını bilirim. Rahmetli anneannemin iftar saatlerindeki ısrarlı hatırlatmalarıyla, "aman çağam, çok su içmeyesin" diyerek beni engellemeye çalışmasına aldırmayarak o müstesna insanın bin bir meşakkatle hazırladığı yemeklere dokunmadan kana kana su içerek sofradan kalktığımı hatırlıyorum. Elazığ'da benzerlerini pek göremediğim o kocaman Diyarbakır karpuzlarını güçlü ve maharetli olduğumu gösterebilmek için her defasında ben kesmek isterdim. Lice depreminin korkusunu Diyarbakır'da bulduğumuz günlerde yaşamıştım. Dedem, geçirdiği bir rahatsızlık sonrasında bir süre tedavi gören dayıma bir kardeş gibi kol kanat geren Şehmuz ağabeyin iyiliğini her zaman şükranla yâd ederdi. Anneannem, Derik'te misafir edildikleri günleri anlata anlata bitiremezdi. Diyarbakır'ı işte gençliğe adım attığım bu yıllarda tanımış ve çok sevmiştim. Diyarbakır ile ilgili unutamadığım bir başka hatırayı da Kültür Bakanlığı'nda çalıştığım yıllarda yaşamıştım. Kültür Bakanlığı 1986 yılından itibaren ülkemizin birçok şehrinde halkımızın hizmetine sunduğu kitap satış merkezlerinin Ankara'dan başlayarak Sivas, Kırşehir, Kayseri, Çorum, Samsun, Ordu, Trabzon, Erzurum, Van, Şanlıurfa, Siirt, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve nihayet Elazığ'a kadar açılışları bir bir gerçekleştirilirken bu merkezlerin kuruluşlarında bizzat bende görev alıyordum. Çorum, Sivas ve Malatya'dan sonra nihayet 1987 yılının Şubat ayında Elazığ Kitap Satış Mağazası da sade bir törenle hizmete açılmıştı. O günleri yaşayan dostlarımız çok iyi hatırlayacaklardır. Kitapların tükeneceği endişesine kapılan okuyucularımızın sabahın erken saatlerinden başlayarak akşama kadar uzayan kuyruklarda sıra bekledikleri günler o yılın sonuna kadar devam etmişti. Görev yerim Ankara'daydı, yöneticilerimizin ısrarlı çağrılarına kulaklarımı tıkayarak bir süre daha Elazığ'da kalmak istiyordum. Nedeni ise eski Elazığ belediye binasının doğu cephesine bakan, Kilis Kebap Evi'nin de bulunduğu o daracık sokakta, adeta bir ankovanı gibi işleyen bu kitabevine Elazığlı okuyucuların yanısıra başta Diyarbakır olmak üzere Bingöl, Tunceli, Muş, Van, Malatya, Sivas hatta Kayseri'ye kadar çevre illerimizden de yoğun bir ilginin olmasıydı. O yıl tam seksen iki bin kitap okuyucularımız tarafından satın alınmıştı. Sonraki yıllarda da okuyucuların ilgisi (01 Ocak 1995 yılına kadar) yükselerek devam etmişti. Nitekim Elazığ Kitap Satış Mağazası'nın 8 yıllık kitap satış ortalaması yetmiş binler seviyesine yükselmişti. Bölgemizdeki okuyucu potansiyelini de harekete geçiren Elazığ, bu performansı ile Ankara ve İstanbul'dan sonra üçüncü il olarak büyük bir başarıya ulaşmıştı. Yediden yetmişe her yaştaki okuyucu, adeta bir "Kültür Evi" gibi faaliyet gösteren bu kitabevini sahiplendi ve destekledi. O

kitabevinde sadece kitap satılmıyordu. Üniversite gençliğinin büyük bir heyecanla katıldıkları imza günleri, sergiler, söyleşiler özellikle büyük bir ilgi uyandırıyor. Bugün Türk dünyasının en kapsamlı edebiyat etkinliği olarak kabul edilen Hazar Şiir Akşamları 1992 yılında bu kültür yuvasında başlatılmıştı. Ayrıca 1993 yılında gerçekleştirdiğimiz Elazığ 1. Kitap Kültür ve Sanat Fuarı yine bu kitabevinde bir araya gelen gönüllü insanlarla birlikte başarılmıştı. Diyarbakır'dan gelen okurlarımız; "Bu güzel kitapları şehrimizde bulamıyoruz. Diyarbakırlı okuyucular neden bu hizmetlerden mahrum bırakılıyor?" şeklindeki sitemleriyle Elazığ'a imrendiklerini ifade ediyorlardı. Ben Diyarbakırlı dostlarımızın bütün bu serzenişlerini zaman zaman Ankara'ya gittiğimde yöneticilerimize aktarmaya çalışırken de oldukça ısrarlı davranıyordum. Nihayet1991 yılının bir temmuz sıcağında Diyarbakırlı kardeşlerimizin bu dileklerini, Ankara'da görüştüğüm Bakanlığımızın Müsteşar Yardımcısı Hüseyin Erdem'e de aktarmışım. Kültür Bakanlığımızın yayınladığı kitaplar okuyucu tarafından beğeniliyordu; ancak doğrusunu ifade etmemiz gerekirse bu yayınların ülke genelindeki dağıtımı konusunda maalesef çok yetersiz kalınıyordu. Sayın müsteşarımıza Elazığ'daki başarıyı da örnek göstererek bu olumsuzlukların düzeltilmesi hususunda o tarihlerde Elazığ'da folklor araştırmacısı olarak görev yapan Tahsin Beyin de katkılarını alarak kapsamlı bir rapor hazırlamışım. O görüşmeden kısa bir süre sonra bakanlığımız tarafından çalışmalar başlatıldı. Diyarbakır Kitap Satış Mağazası'nın kuruluşunda ben de görevlendirilmişim. Kısa bir süre sonra Diyarbakır'a giderek Kültür Müdürü Tevfik Artürk ile görüşmelerde bulundum. Restorasyonu o tarihlerde henüz daha yeni tamamlanmış olan şehir merkezindeki Tekbeden olarak adlandırılan tarihi binanın bu müstesna kültür hizmetine uygun olacağı hususunda bir karara varıldı. Bu tarihi binanın iç mekânları bir kitabevi işlevini görecektir şekilde yeniden düzenlendikten sonra da nihayet 1992 yılının Nisan ayında Kültür Bakanlığı Diyarbakır Kitap Satış Mağazası hizmete açılmış oldu. Sonraki yıllarda Diyarbakır'a birkaç ziyaretimiz daha olmuştu. Bir defasında Musiki Cemiyeti Başkanımız Feti Ahmet Deniz ile birlikte Celal Güzelses Musiki Cemiyeti'ni ziyaret ederek kıymetli sanatçılarımız Hayri Yoldaş ve Eşref Atay ile birlikte şair İbrahim Yavuz'u Hazar Şiir Akşamları'na davet etmiştik.

DIYARBAKIR'A YENİDEN MERHABA

Nihayet uzun bir aradan sonra yeniden Diyarbakır'a gelmişim.

Kültür Bakanlığı'nda çalıştığım yıllarda henüz daha genç bir radyocu iken programlarına konuk olduğum dost insan Fatih Yılmaz'ın TRT Diyarbakır Radyosu Müdürlüğü'ne getirilmesi beni ziyadesiyle mutlu etmişti. Eşref Atay'ın vefatı ile Diyarbakır, müstesna bir evladını daha yitirmişti... Birkaç yıl öncesinde yine bir temmuz sıcağında Celal Güzelses Musiki Derneği'nde görüştüğümüz Hayri Yoldaş'ın Diyarbakır'dan ayrılıp neden İzmir'e yerleştiğini merak ediyordum. Epeyce bir vakittir görüşemediğim şair İbrahim Yavuz'u Diyarbakır'da görebilecek miydim? Arkadaşlarımızdan artarda meraklı sorular yöneltiyordu. Diyarbakır, terör belasından mutlaka kurtulmalıydı. Diyarbakır bu terör tehdidinden nasıl ve ne şekilde arındırılacaktı. Erhan Bey, bu suallerimize aydınlatıcı bilgiler veriyor ve tebessüm eden çehresiyle, "İçiniz rahat olsun, Diyarbakır bir medeniyet şehridir. Bu sıkıntılı günler bir gün mutlaka geçecektir" şeklindeki yorumlarıyla yüreklerimize su serpmeye çalışıyordu. Gerçekten de Diyarbakır her köşesiyle buram buram tarih kokan, medeniyet kokan bir şehrimizdi. Ulu Cami, şehri çepeçevre kuşatan tarihi surlar ve daha pek çok kültür varlığı bu kadim şehrimizin insanlarına oldukça büyük bir zenginlik sunmaktaydı. Geçmişte çok büyük şahsiyetlerin yetiştiği bu bereketli topraklardan hiç şüphesiz tarihimizi ışıklandırarak isimler yeniden doğacaktı. Sohbetimiz bu şekilde uzayıp giderken bir ara konuyu değiştirip Manas'ın gerçekleştirdiği faaliyetlere getirmişim. Elazığ'ın komşu vilayetlerle sosyal ve kültürel ilişkilerinin geliştirmesi ile ilgili bir projemizin olduğunu ve bu kapsamda Malatya, Tokat ve Muş vilayetlerimiz ile önemli etkinlikler gerçekleştirdiğimizi, örnekler vererek anlatmaya çalışırken, Erhan Bey daha benim sözlerimi tamamlamama fırsat dahi vermeden Diyarbakır'ın böylesi faaliyetlere şiddetle ihtiyacının olduğunu izah etmeye çalışmış ve arkasından da bu projenize Diyarbakır'ı

da almalsınız diyerek hiç beklemediğimiz bir teklifte bulunmuştu. Bakışların bana döndüğünü fark ettiğim o anlarda böyle bir sorumluluğu alabilmek için evvela Diyarbakır'ı tanımamızın gerekli olduğunu, daha sonra da uygun bir tarihte Diyarbakırlı kültür ve sanat adamlarını Elazığ'da misafir edebileceğimizi ifade etmeye çalışmıştım. O gün öğlene doğru RTÜK Bölge Müdürlüğü'nden ayrılıp, o sıcak Ramazan gününde Erhan Beyin programladığı kısa bir şehir gezisine katılmıştık. Hz. Süleyman Camii'nde öğlen namazını kıldıktan sonra, hakkında birçok spekülasyonun yapıldığı eski Diyarbakır Cezaevi'ni gördük. Cahit Sıtkı Tarancı'nın müze haline getirilen konağını gezdik. O kısıtlı zaman içerisinde Diyarbakır Radyosu Müdürü Fatih Bey ile görüşmemiz kismet olmamıştı. Tillo Eczanesine uğrayıp şair İbrahim Yavuz ile ayaküstü bir görüşme yaptıktan sonra da Diyarbakır'dan ayrılmıştık.

MANAS'TA DİYARBAKIR DÜŞÜNCELERİ..

Diyarbakır'dan döndükten sonra Ozan Neşriyat ile Manas Yayıncılık'ın birlikteliğiyle Bakü'de yayınlanan Elazığ Çelengi adlı kitabın tanıtım programı için 14-17 Eylül 2010 tarihinde Doç. Dr. Tark Özcan, Günerkan Aydoğmuş, Hadi Önal, R. Mithat Yılmaz, Öğr. Gör. Recep Bağcı ve Mehmet Demirelli ile birlikte kardeş Azerbaycan'da çok önemli bir etkinliğe katılmıştık. Manas Yayıncılık, dikkat çeken faaliyetleriyle kültür ve sanat çevrelerinin takdirini kazanmaya devam ediyordu. Azerbaycan seyahatinden döndükten kısa bir süre sonra Bedrettin Bey ile birlikte Elazığ Valisi Sayın Muammer Erol'u ziyaret ederek daha önce Malatya, Tokat ve Muş illerimizle gerçekleştirdiğimiz etkinliklerin bir benzerini Diyarbakır ile yapmak istediğimizi Elazığ Valisi Muammer Erol ile paylaşmıştık. Bu husustaki kararımızı şair, yazar ve sanatçı dostlarımız ile birlikte Diyarbakır'a yapacağımız ziyaretin sonrasında vereceğimizi, Diyarbakır'dan arzu ettiğimiz karşılığı gördüğümüz takdirde de Elazığ-Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması'nı gerçekleştirmek için çalışmalarına başlayacağımızı ifade etmiştik. Zamanlama bakımından biraz riskli gözükse de arkadaşlarımızın samimi gayretleriyle bu önemli faaliyetin de üstesinden geleceğimizi biliyorduk. Vali Bey bu izahatlarımızı büyük bir dikkatle dinledikten sonra kısa ancak temkinli ifadeler kullanarak "haydi, hayırlısı olsun bakalım" diyerek onaylamıştı. Her faaliyet öncesinde olduğu gibi yine halisane niyetlerle yola çıkmıştık. En kısa zamanda bir heyet olarak Diyarbakır'a gidilecek, gerekli görüşmeler yapıp Elazığ'a döndükten sonra da hazırlık çalışmalarını başlatacaktık Manas'ın gündemi artık tamamen Diyarbakır faaliyetine odaklanmıştı. Hemen hemen her gün bir araya geldiğimiz şehrimizin kıymetli aydınlarıyla bu düşüncemizi enine boyuna tartışırken yapılan konuşmaların daha ziyade Elazığ'da ve Diyarbakır'da icra edileceklerimiz üzerinde yoğunlaşması dikkatimi çekiyordu. Mahalli sanatçılarımız Paşa Demirbağ, Nihat Kazazoğlu, Fethi Açıkgöz'ün de dâhil oldukları bu görüşmelerimizde Harput ve Diyarbakır yöresinde okunan türkü, gazel ve hoyratlar üzerinde bir gündem oluşuyor, bu yörelerimizin zengin makam ve güfteleri hakkında oldukça aydınlatıcı tartışmalar yapıyordu. Usta sanatçımız Paşa Demirbağ'ın, Sekratlı Ali Beyin konağından başlayarak Korukoğlu Şevki Bey, Kövenkli Hafız Efendi, Fikret Memişoğlu ve Hafız Osman Öge gibi kıymetli insanlardan bahseden hatıralarını ve özellikle de Haşim Beyin konağında misafir edilen Celal Güzelses hakkında söyledikleri özellikle dikkatimi çekiyordu. İşte tam da bu yoğunluğu yaşadığımız günlerde Elazığ-Diyarbakır Buluşması'nda önemli görevler üstlenmesini düşündüğümüz Elazığ Musiki Cemiyeti'nde hepimizi derinden üzen bazı rahatsızlıklar baş göstermiş ve olağanüstü genel kurul için oldukça tartışmalı bir süreç başlatılmıştı. Üyeler arasında var olduğu söylenen huzursuzluğun temelinde basit ve kişisel nedenlerin yanısıra bazı kötü niyetli girişimlerin de olduğunu biliyordum. Bir grup arkadaşımızın cemiyetten ayrılma düşüncesine engel olmak ve yaşanan bu sıkıntılı sürecin birlik ve beraberlik içerisinde aşılabilmesi için seçim kararı son bir çare olarak düşünülmüştü. Hiç beklenmedik bir zamanda ortaya çıkan bu olağanüstü durum Elazığ'daki kültür ve sanat çevrelerinde çok büyük rahatsızlıklar meydana getirmiş ve beni de bir hayli endişelendirmişti. Neyse ki yaşanan küskünlüklere, incinmelere ve ayrılıklara rağmen 19 Aralık Pazar günü yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında yeni bir yönetim belirlenince ortam bir nebze olsun rahatlamıştı.

PAŞA DEMİRBAĞ İLE BİR DİYARBAKIR ZİYARETİ...

20 Aralık Pazartesi günü hazırlıklarımızı tamamlayıp Diyarbakır'a doğru yola koyulduğumuzda havalar da iyiden iyiye soğumuştü. Heyetimizde Kültür ve Turizm Müdürümüz Tahsin Öztürk, mahalli sanatçılarımız Paşa Demirbağ, Nihat Kazazoğlu, Fethi Açıkgöz ve değerli yazarımız Muammer Aksoy ile ayrıca yapacağımız görüşmeleri kayda almak üzere Elazığ Anadolu İletişim Meslek Lisesi'nden başlarında okulun müdür yardımcısı Taner Karakaş'ın bulunduğu öğrencilerimiz Tolga Küçük, Gökçe Üstündağ ve Ahmet Okyar bulunuyordu. Dört ay aradan sonra yeniden Diyarbakır'a gidiyorduk. Ancak bu defaki yolculuğumuzda karamsarlık ve ümitsizlik içeren konulardan hiç mi hiç bahis açılmıyordu. Elazığ dışında katıldığımız hemen her faaliyete kendisine has üslubuyla "artık bizden geçti, uzun yolculuklara gözüm kesmiyor." şeklinde mazeretler beyan ederek katılmayan usta sanatçımız Paşa Demirbağ'ın Diyarbakır'a yapacağımız ziyaret gündeme geldiğinde rahatsızlıklarını bir anda unutup "Şener Bey, bende geliyorum" deyip aramıza katılması heyetimizi ziyadesiyle mutlu etmişti. Mesai saatinin başladığı dakikalarda kucağımızdaki hediyeye paketleriyle RTÜK Diyarbakır Bölge Müdürlüğüne ulaşmıştık. Erhan Bey, yetişmesinde büyük emeği olan öğretmeni Muammer Aksoy ile karşılaştığında duygulanmıştı. Paşa Demirbağ ile Nihat Kazazoğlu ile özel olarak ilgilenmiş. Tahsin Bey'e de Elazığ'la, Harput'la ilgili meraklı sorular sormuştu. Sıcak anların yaşandığı bu görüşmemizde Elazığ ile Diyarbakır arasındaki sosyal ve kültürel münasebetlerin geliştirilmesi amacıyla başlatılan bu girişimi bütün kalbimle destekliyorum. Diyerek kanaatlerini açıklayan Erhan Bey, günlerin kısığını da dikkate alarak hazırladığı programı bizimle paylaşmıştı. Önce Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı ile görüşecektik; ardından TRT Diyarbakır Radyosu, DSİ 10. Bölge Müdürlüğü, Özel İdare Genel Sekreterliği, Dicle Üniversitesi Rektörlüğü ve Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası ziyaret edeceğimiz kurumlar olacaktı. RTÜK'ten ayrıldıktan sonra Erhan Bey bizleri Diyarbakır Adliye Sarayına götürmüştü. Cumhuriyet Başsavcısı Eyyüp Mutlu da Elazığlı bir hemşerimizdi. Üstüne üstlük bu değerli başsavcımız da yine Muammer Aksoy Hocamızın öğrencisiydi. Onca yoğunluğunun arasında zaman ayırıp heyetimizi kabul etmesi, nezaket sahibi bir insan olduğunu gösteriyordu. "Sizleri hemşerilerim olarak burada ağırlamaktan büyük mutluluk duyuyorum" diyerek konuşmasına başlamış ve hemen arkasından da "Elazığ ile Diyarbakır şehirleri musiki yönleriyle çok zengin, bu anlamda çok kıymetli sanatçılar yetiştiren iki güzide vilayetimizdir" şeklinde devam eden açıklamalarıyla yöremizin musiki kültürü hakkında bilgi sahibi olduğunu gösteriyordu. Diyarbakır Adliye Sarayından ayrıldıktan sonra TRT Diyarbakır Radyosu'nu ziyaret ettik. Diyarbakır Radyosu Elazığ için olduğu kadar benim için de her zaman bir dost kapısı olmuştur. O kapıyı Elazığ'ın kültür ve sanat hayatına ardına kadar açan güzel insan Fatih Yılmaz ile olan tanışıklığımız Kültür Bakanlığı Elazığ Kitap Satış Mağazasında çalıştığım yıllara kadar uzanır. Fatih Beyin sorularını cevaplamaya çalıştığım o ilk canlı radyo programını hiçbir zaman unutmam. Diyarbakır'dan başlayan bölgemizdeki birçok şehir ile birlikte Elazığ'ı da kapsayan yayınlarıyla kültür hayatımıza büyük katkılar sağlayan TRT Diyarbakır Radyosunun müdürlüğüne Fatih Yılmaz'ın getirilmesi çok doğru ve isabetli bir karar olmuştü. Ziyaretimiz Fatih Beyi duygulandırmıştı. "Benim eşim aslen Diyarbakırlıdır, ama ben eşimle Elazığ'da tanıştım. Bizim tanışma yerimiz, evlilik kararı alma yerimiz orasıdır. Tanıştığımızda Mühendislik Fakültesi'nde öğretim görevlisiydi. Ben de bu vesileyle Elazığ'a sıklıkla gidip geliyordum. Şener Beyle ile Tahsin Beyle tanışıklığımız daha çok eskilere uzanıyor. Elazıglılar bizim için bir bakıma kardeştir, dosttur, ahabtır ve ondan da ötedir. Onlarla çok samimi ve çok sıkı bağlarımız olmuştur ve bundan sonra da olacaktır." şeklindeki ifadeleriyle hissiyatını paylaştıktan sonra da bizleri; Sivaslı olduğunu öğrendiğimiz, Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim görevlisi Servet Zeki Ersoy ile tanıştırmıştı. Konuşmalar her iki şehrimizin musikisi üzerinde yoğunlaştığı anlarda henüz daha yeni tanıştığımız Servet Hocanın Elazığ ve Diyarbakır türküleri hakkında Paşa Demirbağ ve Nihat Kazazoğlu ağabeylerimize meraklı sorular yöneltmesi, daha sonra da kendi birikimlerini onlarla paylaşması dikkatimi çekmişti. Fatih Bey, bu durumu fark edince bana dönerek; "Sevgili Şener, Servet Hocamız TRT Diyarbakır Mahalli İcra Topluluğu'nun şefliğini yapmaktadır. Ben Servet Hocayı bugün sizlerle tanıştırmak için özellikle davet ettim" dediğinde kanaatlerini henüz daha yeni yeni öğrenmeye çalıştığımız

Diyarbakırlı dostlarımızın içten içe bir sevinç yaşadıklarını ve davetimize hazır olduklarını anlamıştım. Ve doğrusunu ifade etmem gerekirse yüreğimde büyük bir ferahlık hissetmiştim. Fatih Yılmaz Bey ve Servet Zeki Ersoy hocamızla vedalaşıp TRT Diyarbakır Radyosu'ndan ayrılırken benim yaşadığım heyecanı heyetimizde yer alan başta Kültür Müdürümüz Tahsin Öztürk olmak üzere diğer dostlarımız ve büyüklerimiz de fark etmişlerdi. TRT'den ayrıldıktan sonra, önce yemeğe gidilecek, ardından da DSİ 10. Bölge Müdürlüğü ziyaret edilecekti. Erhan Bey, DSİ 10. Bölge Müdürü Turkay Özgür'ün de Elazığlı bir hemşerimiz olduğunu söyleyince tebessüm etmiştik. Diyarbakır bürokrasisinde Elazığlı yöneticilerin tercih edilmesi dikkatlerimizi çekmişti. Turkay Bey, üç yıldır görev yaptığı Diyarbakır'ın gelişmesinde ki en büyük engelin terör olduğunu üstüne basa basa vurguladıktan sonra odasının duvarında asılı bulunan haritanın karşısına geçerek Diyarbakır ve çevresinde yapımı devam eden yatırımlar, özellikle de sulama projeleri hakkında bizleri bilgilendirmiş. Ve bu çalışmaların tamamlanması halinde ise Diyarbakır'da var olan işsizliğin büyük ölçüde ortadan kalkacağını ifade etmişti. Değerli müdürümüzün dikkatimizi çeken bir diğer tespiti de Diyarbakır'da yaşayan çok sayıda Elazığlı ailenin bulunduğu, özellikle de Maden ilçemizde yaşayan pek çok insanın iş için, eğitim için Diyarbakır'a yerleşmiş olmalarıydı. Diyarbakır Özel İdare Müdürlüğü'ne yaptığımız kısa süreli bir ziyaretin sonrasında Dicle Üniversitesi'ne gidilecekti. Erhan Bey, Dicle Üniversitesi'yle Fırat Üniversitesi'nin kuruluşlarında çok yakın benzerliklerin olduğunu söyleyince Tahsin Bey de onun bu tespitini onaylamıştı. Dicle Üniversitesi, 1966 yılında Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak Diyarbakır Tıp Fakültesi, Fırat Üniversitesi de 1967 yılında yine Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi olarak temelleri atılmış; her iki üniversitemiz de isimlerini Fırat ve Dicle ırmaklarından almışlardı. Dicle Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ayşegül Jale Saraç bizleri makam odasında kabul etmişlerdi. Rektör Hanım da, anne tarafından Elazığlı olduklarını söylemişti. Tanışma faslından sonra Kültür Müdürümüz Tahsin Bey, sanatın güzel yanıyla ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz diyerek ziyaretimizin maksadını açıklamış ve kültür zenginliklerimizi hem bizi birbirimize bağlayan, hem de hayatımıza renk katan güzellikler olarak değerlendiriyoruz, şeklindeki ifadeleriyle güzel ve yerinde tespitlerde bulunmuştu. Dicle Üniversitesi'nden ayrıldığımızda hava biraz daha soğumuş, sokak lambaları da yeni yeni ışıldamaya başlamıştı. Diyarbakır'daki ziyaretlerimizin son durağı Ticaret ve Sanayi Odası olacaktı. Başkan Galip Ensarioğlu, heyetimizi kabul ettiğinde odası kalabalıktı, misafirlerini uğurladıktan sonra kusura bakmayınız diyerek mahcubiyetini ifade etmeye çalışmıştı. Tanışma merasiminden sonra Diyarbakır izlenimlerimizi paylaşmış, Elazığ Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması ile ilgili değerlendirmelerde bulunmuştuk. Daha çok dinlemeyi tercih etmeye çalışan Başkan Galip Ensarioğlu konuşmalarımızdan etkilenmiş olacak ki sessizliğini bozarak Elazığ eskiden beri kültürel bakımdan kendini ifade eden bir şehrimiz olmuştur. Bu yönüyle Diyarbakır ile gerçekten de benzer yönleri çok fazladır, diyerek ziyaretimizi anlamlandıran tespitlerde bulunmuştu.

AMERİKA'YA GİDEN İLK TÜRKLER UZAK DİYARLARDAKİ HEMŞEHRİLERİMİZ “AMERİKA'DA BİR HARPUTLU”

Mehmet DÜZGÜN
Kimya Mühendisi

1980'li yılların sonu, 1900'lü yılların başı. Birinci Dünya Savaşı öncesi; ordularımızın hemen hemen her cephede savaşta olduğu yıllar. Ülkede yoksulluk ve sefalet had safhada, kıtlık ve yoksullukla savaş da cabası. İşte bu şartlar altında, Anadolu insanı ve Harput-Elazığ yöresinde yaşayan hemşehrilerimiz, boş durmaktan bıkmış, yük olmayı, başkalarına avuç açmayı onuruna yedirememiş; bağına taş basarak, hasreti, zahmeti, meşakkati göze alarak uzak diyarlara gitmeye karar vermişler. O dönemlerde Anadolu ve Balkanlarda faaliyet gösteren Amerikalı misyonerlerin de yol göstermesiyle, ilkgöç Harput'tan 1880 yılında başlamıştır. Elimizdeki kayıtlara göre ilk gidenler, Harput'un Hoca Mahallesi'nden Yazıcıoğlu Ohanes ailesidir. Bunlar, New York şehri Ellis adasından giriş yapmışlardır. İlk göçü takiben, Harput'tan Amerika'ya hicret eden ilk isimler Ebutahir Köyünden Poto Mahmut, Ekmekçi Mustafa Ağa, Ekmekçi Lokko Yusuf olmuştur. Ellis adası kayıtlarına göre, bunları takiben 1893 yılında kafile hâlinde Harput'tan Tatarcıoğlu Dabak Necip Ağa, Meydan Mahallesi'nden İbrahim oğlu Hüseyin ve Sağır Müftü Efendizade Hüseyin efendiler Samsun, İstanbul, Marsilya üzerinden büyük zorluklar içinde 2-3 ay süren

gemi yolculuğuyla Amerika'ya ulaşmışlardır. Bu kayıtlar, Amerika'nın Ellis adası arşivlerinde mevcuttur. Bu ilk göçleri müteakip, Amerika'ya gidişler 1920'li yıllara kadar devam etmiştir. Kafileler hâlinde devam eden bu göçler sırasında yollarda, gemilerde hastalanan, hayatını kaybeden birçok yurttaşımızın da bulunduğu hikayelere rastladık. Hatta, sağlık kontrolleri sırasında Amerika'ya kabul edilmeyip de aynı gemilerle geri gönderilenlerin hayat hikayeleri oldukça acı ve hüznüldür. Sağlık kontrollerinden geçip giriş izni alan yurttaşlarımız, daha çok Pensilvanya olmak üzere, Ohio eyaletinin değişik şehirlerine, daha sonraki yıllarda ise Amerika'nın birçok eyaletine dağılmışlardır. Birçoğunun okur yazar dahi olmadıkları bu insanlarımız, maden ocaklarında, deri ve otomobil fabrikalarında iş bularak hayatlarını idame ettirmişlerdir. Bu işyerlerinde, sendikalaşma ve iş güvenliği mevzuatlarının yetersizliği, eğitim eksikliği sebebiyle, iş kazaları sonucu yaralanan, uzuvlarını kaybeden, meslek hastalıklarına yakalanan ve hayatını kaybedenler olmuştur. Yine o dönemlerde Amerika'da bulunan Sabiha Sertel, "Roman Gibi" adlı eserinde bu konuları çok güzel işlemiştir.

Cleveland Clinic'teki Türk doktorların Bayram Mehmet ile bir resmi ve hemşehrilerimizin birlikte olduğu bir aile hatırası

Solda Cumhurbaşkanı Celal Bayar, 1955 yılında Amerika'nın Chicago Konsolosluğu resepsiyonunda Bayram Mehmet ve kızı Charlene. Sağda tarihçi bilim adamı Prof. Grabowski'nin "Amerika'ya göç eden Türkler" ile ilgili yaptığı toplantı (ortadaki iki beyaz saçlı bayan, Bayram Mehmet'in kızları Rosalyn ve Charlene).

Belli bir süre çalıştıktan sonra, bir miktar para kazanan hemşehrilerimizden bir bölümü, vatan hasreti ve aile hasretine dayanamayıp yurda dönmüşler; İstiklal savaşında çeşitli cephelerde vatan savunması görevlerini de yerine getirmişlerdir. Kalanlar ise, cemiyetler veya dernekler kurarak savaşa katılmasalar bile çok miktarda maddi yardımlarda bulunmuşlardır. Bunları, Dr. Mehmed Fuad UYAY'ın 1920'li yıllarda yardım toplamak amacıyla Amerika'ya gitmesinin ardından yazdığı "Amerika'da Türkler ve Gördüklerimiz" adlı eserinde bulmak mümkündür. Savaş sona ermiştir, ekonomik olarak oldukça zayıflamış Türkiye'nin toparlanması için paraya ihtiyaç vardır. Diğer yandan çeşitli hastalıklar (özellikle verem gibi), yetim kalan çocuklar için kurumlara ihtiyaç vardır. Bu amaçla Atatürk, Milletvekili Dr. Fuad'ı bu işle görevlendirir ve bir görev

emri çıkartarak, Amerika'ya gönderir. Yurttaşlarımızın kurduğu Cemiyetler ve Dernekler vasıtasıyla yardım toplamaya başlar. Çok büyük bir ilgi gören bu hareket ile oradaki yurttaşlarımızdan milyonlarca lira para toplanır. Toplanan bu paralarla Çocuk Esirgeme Kurumu kurulur ve Verem Savaş Derneklerine X-Ray cihazları alınır. Çok gurur verici bir girişimi de hemşehrilerimiz gerçekleştirir ve kendi aralarında topladıkları para ile ilk X-Ray röntgen cihazını alarak Elazığ'a gönderirler. Konu ile ilgili olarak Dr. Mehmet Tokmak, kaleme aldığı bir yazı ile bu konuyu çok güzel işlemiştir. Bu yazılar okunduğunda, duygulanmamak, gözlerimizin yaşarmaması mümkün değil. Amerika'dan gelen bir ekiple, cihaz İskenderun limanından alınıyor ve Elazığ'a getirilerek kurulumunu müteakip, yöre insanımıza hizmet vermek üzere servise alınıyor.

Hemşehrilerimizle yaptığımız toplantı ve sohbetlerde, hemen hemen her on kişiden birinin dedesi veya bir akrabasının o yıllarda Amerika'ya gittiğini öğreniyoruz. Elimizdeki isim listelerinden bir çoğunun ismini ve yaşadığı şehirleri bulmak mümkün olmaktadır. Hatta ziyaret ettiğimiz mezarlıklarda, mezar taşlarından onları bulmak mümkün. Detroit'teki Dearborn ve Cleveland'daki Woodvale mezarlığı bu konuda bir

tarih sayfası. Yan yana yatan hemşehrilerimiz ve diğer illerden vatandaşlarımızın mezar taşlarındaki ay-yıldız, ruhlarına fatiha ve doğum yeri ile isimlerini okudukça gözlerimiz dolu dolu oluyor.Yıllarca vatanlarına, anne-baba ve çoluk çocuğuna hasret içinde yaşayan; vefat ettiklerinde ise Müslüman usullerine göre defnedilen dedelerimizi, akrabalarımızı rahmetle anıyoruz.

Dearborn ve Woodvale mezarlığından alınan mezar taşı görüntüleri ve ebedi istirahatgâhları

Amerika'dan dönüşler olduğu gibi, orada kalıp, evlenen yuva kuran, çoluk çocuğa karışan binlerce hemşehrimiz, işyerleri kurmuş, Amerikan vatandaşı olmuş ve o toplumla bütünleşmiştir. Bu insanlarımız, örf ve adetlerinden, kültürlerinden asla vazgeçmemişler ve çocuklarına da bunları aşılamışlardır. Türkiye'ye gelip giden arkadaşlarıyla kitap, dergi, plaklar, çalgı-müzik aletleri vs. birçok eşyayı getirtmiş ve bunları çok güzel bir şekilde muhafaza etmişlerdir. 2003 yılında Amerika'ya yaptığım ziyaret sırasında gördüklerim beni son derece duygulandırdı. Çocuklarının, torunlarının

bunları muhafaza etmeleri ve birer kutsal emanet gibi saklamaları karşısında gözyaşlarıma hakim olamadım.

2002 yılında, Case Western Üniversitesi tarih Bölümünden Prof. John Grabowski, Yeditepe Üniversitesinden Doç. Dr. Sedat İşçi ile kültür araştırmacısı Emekli General Rıza Küçükkoğlu'nun başlattığı bir proje ile birçoğumuz, oralarda uzak diyarlarda yaşayan akrabalarımıza ulaşmış ve yeniden irtibat kurmuş olduk.

Amerika'da konu ile ilgili olarak yapılan toplantılardan görüntüler

Amerika'da yaşayan ve Türkiye'deki akrabalarını arayan hemşehrilerimiz bizlere; bizlerde yıllardır aradığımız ve bir türlü ulaşamadığımız dedelerimizi göremezsek de, çocuklarına (halalar, amcalar, kuzenler) ulaşabildik. Ancak, bu konuda her ne kadar elimizde birçok kayıt, doküman, belge, video, eser, yazı ve arşiv kayıtları mevcut ise de, hazırlanmış bir belgesel veya uzun metrajlı bir film mevcut değildir. Bir kültür mirası olarak, ileride bunların da gerçekleşebileceğine inancım tamdır. Bu arayışlar ve araştırmalar sırasında birçok kişi ve kuruluşla irtibatlar sağlandı. Bunlardan, TASNO (Tukish American Society of Northeastern Ohio) Başkanı Süleyman Gökoğlu'nun çalışmaları gurur vericidir. Ziyaret edilen, Yakup Ahmed'in çocukları Frank Ahmed, George Ahmed ve ailesinin anlattıkları birer tarihi vesika. 1950'lı yıllarda Cleveland Clinic'e uzmanlık

için giden Türk doktorlarından Mahmut Okutan'ın anlattıkları karşısında gözyaşlarımızı tutamadık. Prof. Grabowski'yi ziyaretimizde üniversitedeki Türk köşesinde gördüklerimiz karşısında onur duydum. Çünkü burada Türk Bayrağının da yer aldığı bu köşede dedeme ait bir eski valiz, içinde şahsi eşyalarını gördüğümde gözlerime inanamadım. Cleveland şehrinin kurulmasında ve gelişmesinde meğerse dedem Bayram Mehmet'in çok büyük emekleri geçmiş. Dedem, Cleveland şehrinde çok sevilen ve uzmanlık için Cleveland Clinic'e giden Türk doktorlarının çok sık ziyaret ettiği Bayram Amcalarıymış. Eldeki video kayıtları ve fotoğraflar bunun en güzel kanıtlarıdır. 1961 yılında, 65 yaşındayken vefat eden Bayram Mehmet dedemin iki kızı (halalarım), kuzenler ve çocukları ile irtibatımız halen devam etmektedir.

Case Western Üniversitesi Tarih Bölümündeki Türk Köşesi ve Worcester şehrindeki hemşehrilerimizintopluca çektiği bir hatıra fotoğrafı

Kısacası, Amerika'da, hemen hemen bütün eyaletlerine dağılmış mevcut Türklerle irtibat halinde olmak, belgesellerle bunu gündemde tutmak, akrabalık bağlarını güçlendirmek üzere oluşturacağımız Türk Lobisi ile çok daha etkili olacağımız kanaatindeyim. Konu

ile ilgili olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Üniversiteler, medya ve televizyon kanalları, dernek ve vakıflara büyük görevler düşmektedir. Aksi halde, yıllar içinde tüm bunlar unutulacak, yeni nesillere bırakabileceğimiz bir kültür miras kaybolacaktır.

Kuvâ-yi Milliyeci Bir Elazığ Gazetesi

SATVETİ MİLLİYE

Cem BAYINDIR

Kurtuluş Savaşı (Milli Mücadele) basını, Türk basın tarihinin önemli aşamalarından biridir. Osmanlının son dönemlerinde gelişme gösteren Anadolu basını, Ulusal Kurtuluş Savaşı süresince büyük işler başarmış, kutsal savaşımların sözcülüğünü yapmıştır.

Bu dönemde İleri, Vakıf, Tasvir-i Efkâr, Akşam İkdâm, Tercüman, Tanin Kurtuluş Savaşımızı desteklerken, Alemdar, Peyam-ı Sabah ve Aydede gazeteleri ise açıkça Ulusal Savaşımıza karşı çıkmışlardır.

1883-1884 yılında Elazığ'da çıkan Mamurat'ül Aziz gazetesi çok önemli bir adımdır. Kurtuluş Savaşı döneminde Atatürk'ün "Gazi Basın" diyerek adlandırdığı ve Milli Mücadeleye destek vermek amacı ile çıkarılan 22 gazeteden biri de yine Elazığ'da "Satveti Milliye" adıyla yayımlanmıştır. Türkçemize "ulusal direnç" , "ulusal dayanma", "ulusal güç" diye çevirebiliriz.

Anadolu Müdafaa-i Hukuki Milliye Cemiyetinin Doğu Anadolu'da ilk şubeleri Erzurum ve Elazığ'da açılmış olup, Elazığ'da 24 Şubat 1922 Tarihinden başlayarak 41 sayı yayınlanan ve vilayet matbaasında basılan Satvet-i Milliye Gazetesi de bu dönem çok önemli bir görev üstlenmiştir.

Satvet-i Milliye gazetesi siyasal, yazınsal, bilimsel ve gülmece (mizahi) yazıları ve karikatürleriyle genelde haftada bir yayınlanmıştır. Mustafa Hulusi Bey, gazetenin imtiyaz sahibi, Etem Ruhi Bey ise yazı işleri müdürüydü.

Önce "Sahib-i imtiyazı Hulusi Yetişkin, mesul müdürü İbrahim Ruhi olmak ve pazartesi günleri

neşredilmek üzere siyasî, ilmî, edebî ve mizahî Türkçe gazetedir" sonraları ise "Halk efkârına hadim siyasî Türk gazetesidir" alt başlığıyla, "Hoğuluzâde Mustafa Hulusi (Yetişgin) Bey adlı kişice Elazığ'da yayımlanan haftalık gazete Anadolu'da ilk kez Mustafa Kemal'in resmini de yayımlayan gazetedir.

Her sayısında bir karikatürün de olduğu gazetede karikatürleri çizen Macarzade Mustafa Hakkı Bey aynı anda, araba boyacılığı, badana, tabelacılık, piyes oyunculuğu, meddahlık, karikatürçülük, gazetecilik, hocalık da yapıyordu.

Yazarları arasında Rahmi-i Harputî, Süleyman Faik Bey, Hacı Hayri Bey, Çırpanizâde Ali Haydar Bey, Bedii Nuri Bey, Osman Fahri Bey, Osman Remzi Bey vardır. Gazetenin sahibi ve başyazarı "Kesrikli Mevlüt Hoca" diye anılan Mevlüt Özyaydın idi. Ağınlı Mehmet Nuri Gençosman, Hoğulu Hulusi Yetişgin gibi kentteki aydın, yazınla ve tarihle uğraşan gençler de bu gazetede yazılar yazmışlardır.

Yine, Ahmet Kemal, Osman Naci, Yunus Hilmi, Dr. Piyer Taşo, Reşid Hayrettin, Avukat Emin Hüseyin Bey, Ferruh Niyazi (Ayoğlu), İstinaf Reisi Ata Bey gibi adların da çeşitli sayılarda yazıları çıkmış, Elazığ dışından kişilerin de yazı ve şiirleri seyrek de olsa yayımlanmıştır.

Ömer Sami Coşar'ın 'Millî Mücadele Basını' adlı yapıtında bu gazetenin kuruluş öyküsüne ve içeriğine yer verilmiştir:

“Kuvâ-yi Milliyeci Bir Elâziz Gazetesi - SATVETİ MİLLİYE

Bu vilâyette, Cihan Harbinin ortalarına kadar hususi hiç bir gazete çıkmamıştı. Savaşın sonu gözükürken ŞARK adlı gazete intişar etmiş (yayınlanmış), Mustafa Hulûsi, Etem Ruhi gibi gençler, daha lise sıralarında iken, buna yazı yetiştirmişlerdi.

Millî Mücadelenin üçüncü yılında ŞARK bu gençleri artık mânen doyuramaz hale geliyordu. Yobazların, mütegalibelerin tesirine kendini kaptırması; gençler de teker teker ayrılmışlardı. İstiklâl Savaşının müjdelemekte olduğu yeni fikirleri, inkılapların savunuculuğunu yapacak yeni bir gazeteye lüzum duyuluyordu. İşte bu düşünüşün mahsulü olarak SATVETİ MİLLİYE 24 Şubat 1922’de çıkmaya başlıyordu.

Daha ilk nüshada hedeflerini ilân etmişlerdi. Asırlarca Balkanlarda adsız bir köylü sürüsünden başka bir şey olmayan Bulgaristan’ın “münevver evladının inkılapçı mesaisi ile müstakil bir devlet” olabildiğini hatırlattıktan sonra doğuda gençlerin de, münevverlerin de rahatlarını düşünüp, safsataya boğulduklarını, mücadele sahasına atılmadıklarını, yana yakıla anlatıyorlardı:

“Bundan sonra savaşıyla ile geçirecek bir dakika bile vaktimiz kalmamıştır. Muvaffakiyetle başlayan Anadolu inkilâb-ı kebirinin süratle tekemmülüne şediden muhtacı. Her safhada, her sahada bunu ihzara çalışmak ihmali kabil olmayan bir vazifedir.”

“Satveti Milliye, belediye işleri üzerinde de titizlik gösteriyor, tenkitten kaçınmıyordu. Mütegalibelerden sonra, gençlerin gazetelerinden hoşlanmamak sırası Vali Süleyman Sami’ye gelmişti. Her nüshasında canlı karikatürler sunarak, okuyup yazması olmayanların bile ilgisini çekmişti. Onu susturmak isteyenler süratle harekete geçiyorlardı. Bu nedenle Mesul müdür ve gazetenin kurucusu Etem Ruhi, Elaziz’den uzaklaşıyor, yerine yeni mesul müdür aranıyordu.”

“Hattat, kalemkâr, karikatürçü, boyacı Macarzade M. Hakkı; gazetenin yeni mesul müdürü, çizeri ve yazarıdır artık.”

Gazetenin bir yazısında: “Kolsuz, kanatsız, Nasrettin Hoca’nın Leyleğine dönen Palikarya sürüsü, bütün günahları, bütün cinayetleri ile Akdeniz’in mavi sularına gömülecek ve Kordonboyun’da Türk bahadırları da bütün cihanla beraber bu hale kahkahalarla güleceklerdir” diye yazıyordu.

Beş ay sonra aynen vukua gelecek bir hadiseyi bu derece doğrulukla önceden tasvir eden kimdi? Edirne Askeri Lisesinde öğrenci iken, Millî Mücadelenin başladığını görüp, mektebin mührünü taklit ederek Anadolu’ya iltihak eden 18 yaşında bir genç: Başyazar Ahmet Kemal!

“Satveti Milliye, Millî Mücadele gazetesiydi! Anadolu basınında yenilik teşkil eden karikatürleri ile mücadele ruhunu daha geniş kitlelere götürüyordu. Valinin bunu düşündüğü yoktu ki! Düşünmüş bir hayli, kendisini ortaya çıkarmadan bu gazeteyi kapatmanın formülünü bulmuştu: “Veremeyecekleri kadar para isteyin yazılarını dizmek için”, Elâziz’de başka matbaa da olmadığına göre!

Satveti Milliye, 14 Ağustosta, boyu kısalmış bir halde tekrar yayın hayatına atılıyordu. Fakat hemen sonra Macarzade Hakkı aleyhine de dava açtırmışlardı. O da yerini gençlerden Emin Hüseyin’e terketmişti. Artık “gâvur işi” diye adlandırılan karikatürlerini de koymayı reddediyorlardı. Bu defa da Macarzade Hakkı, ‘Münadizade Derbeder’ takma adı ile içini döküyordu: “Bulana Müjde” başlığı altında neleri sıralamıyordu:

“Çarşımızda ucuz mal
 Çeşmelerimizde akar su
 Adliyede işsizlik
 Vilâyette icraat
 Tapuda 1 seneden aşağıda çıkmış evrak
 Eşrafımızda teşebbüsü sanayi ve medeni
 Esnafımızda kanaat
 Ekmekçilerimizde insaf
 Ahçılarda merhamet
 Gazetecilerde Sükût
 Muallimlerde ekmek parası,
 Bulanın on kuruş müjdesi var!”

Aradan bir hafta geçmişti! Öylesine sevinçliyidiler ki! Beş ay evvel müjdeledikleri ve o zaman birçok kimselere hayal gibi gelen hadise nihayet hakikat olmuştu. Boyu kırılmış gazetenin ilk sahifesine süslü çerçeve içine manşeti yerleştiriyorlardı:

“Mukaddes ordumuz İstiklâl cidâlinin (savaşının) birinci hatve-yi zaferini (zafer adını) atarak Afyonkarahisar’ı işgal etmiştir.” “

KAYNAKLAR:

(Ahmet Bayındır, Bahir Selçuk, İshak Sunguroğlu, Zafer Çakmak, Erdal Açıkse, Ömer Sami Coşar, Yurdal Demirel adlı yazarlardan yararlanılmıştır.)

ŞİİRİMİZDE AĞIN

R. Mithat YILMAZ

“Şiir Şiir Elazığ” isimli Elazığ-Harput şiirleri güldestemizin sunum yazısında Prof. Dr. Ramazan Korkmaz’ın veciz bir ifadeleri vardır. Der ki Korkmaz Hoca;

“Yaşadıkları yerlerin rüyasın gören insanlar ne aziz insanlardır. Üzerinde yaşayan insanlarca rüyası görülen topraklar, ne kutsal topraklardır.”

Şairler, toplumun rüya gören elitleridir. Onlar, rüyalarını şiirle görürler. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu doğduğu toprakların en ziyade rüyasını gören evlatlarından biridir. Mesela şu rüya, onun, Ağın’a Güzelleme şiirinde geçer;

Bunca güzel sevdik, fakat hiçbiri
Ağın dedikleri yâr gibi değil.
Çok meyve devşirdik bağdan, bahçeden
Onun bağrındaki nar gibi değil.

Ab-ı havasının özelliği var
Ömrümüzde onun tazeliği var
Sorarsan ne gibi özelliği var?
Gönül gözüyle bak, kör gibi değil.

Bir de onun, Ağın’a Deyiş şiiri vardır ki tadına bakmadan geçmek olmaz:

Güzellerle gönül alıp verenin
Başka nesnelerde gözü mü olur?
Ömründe Ağın’ı bir kez görenin
Yanında cennetin sözü mü olur?

Gençosmanoğlu’nun, Ağın’ı cennetle eş tutan bir başka şiirini daha okumuştuk. O şiirden de sizlere iki dörtlük sunmak niyetindeyiz:

Beyaz tepelerin orta yerinde
Ak gerdan üstünde zümrüte benzer.
Bülbüller hû çeker bahçelerinde
Huri kızlarıyla cennete benzer.

*Bir bulut yükseldi Osman Dağı'ndan
Hatıralar taşır gençlik çağından.
Ayrılmak acıdır eşsiz Ağın'dan
Ondan uzak yerler gurbete benzer.*

Ağın, gurbet değildir; fakat Ağınlı, gurbetçidir. Bu yüzden de Ağın şiirlerinde destan şairimizin şiirinde görüldüğü üzere gurbet fenomeni illa ki kendini gösterir.

Tıpkı Niyazi Yıldırım gibi, Hüsnü Aydoğmuş'un da “benzer” ayaklı ve söze gurbeti dâhil eden bir şiiri vardır. Gelin, o şiire de bir yol uğrayıp hiç değilse bir kitasına kulak verelim;

*Sütleri kaynamada sabah kuşluğa kadar
Kuzular meleşirler yollarda zâr ü zâr
Güz olur Ağın'dan çekilir azar azar
Gurbetçi yolcusu Ağın, limana benzer.*

Yukarıda verdiğimiz örneklerde görüldüğü gibi, Ağın'ı, özellikle destanlar şairimiz cennete benzetmişti. Cennet nuranidir ve yeşildir. Öyleyse Ağın da nurlu ve yeşil olacaktır. Boş yere bu şiirin ilçeye, “Yeşil Ağın” dememişler ya!.. Şu mısralar da yine Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun bir başka şiirinden alınmıştır:

*Filiz filiz güneşten nur emilir
Seher vakti Ağın nura gömülür
Yeşil altı, yeşil üstü bir ömür
Kabuk yeşil, gövde yeşil, öz yeşil.*

*Işık, su, renk, ay, gün onun mayası
Göğe doğru sivrilmiş Kurtkaya'sı
Aciz dilim, hangisini sayası
İniş yeşil, yokuş yeşil, düz yeşil.*

Ağın'a “yeşil” vasfıyla methiye dizen bir diğer rüya adamı da “Bir Serpinti Yüreğime” şairi Murat Kuşçubaşı'dır.

*Genzimde havası, damakta suyu
Gözümde yeşilli kaldı Ağın'ın*

mısralarıyla başladığı “Ağın” şiirinin bir yerinde de şunları derken buluruz Kuşçubaşı'nı:

*Ak toprak ne imiş gezip de bir gör
Güzeli yerinde süzüp de bir gör
Bu tatlı büyüğü sezip de bir gör
Özümde izleri kaldı Ağın'ın.*

Söz, cennet ve Ağın sarmalına dökülmüşken, bu vadide M. Nuri Gençosmanoğlu'nun “Ağın'dan Ezgiler” şiirine de yol düşürmek iktiza eder. Yeşil Ağın'ı cennetle müsavi tutan şairlerden biri de odur çünkü:

*Yıllardır gitmedim güzel Ağın'a
Yüzümü sürmedim Osman Dağı'na
Otuz yıl önceki gençlik çağına,
Uzaktan hasretle baktım ağladım.*

*Erimiş gümüşten aktı toprağı
Bir yeşil cenneti bahçesi, bağı
Gördüm ki tütmüyor baba ocağı
Gönlümde bir ateş yaktım ağladım.*

Ağın üzerine şiir yazanlarda farkına vardık ki bu cennet ilçenin yeşil bahçesi-bağı kadar ak toprakları da tıpkı M. Nuri Gençosmanoğlu'nda olduğu gibi şiire konu oluşturmuş. Bunların başında da "Ak Topraklar Üzerinde Bir İlçe: Ağın" kitabıyla Günerkan Aydoğmuş gelir. Aydoğmuş, bir dörtlüğünde de ak topraklar beldesini şiirine konu ve konuk etmeden geçemez:

*Bahar ayı bizim ele gelende
Tepelerde navruz, kekik, gülü gör.
Ak toprağa gökten cemre düşende
Ağın denen bu beldeyi gel de gör.*

Mahmut İzat da "Güzel Ağın" şiirinde "Ağın" ismi ile Ağın'ın ağarmış taşı/ toprağı arasında ilişki kuranlardandır. Dikkat buyurun:

*Burcu burcu kokar bayırın, dağın
Gürül gürül akar çeşmen, ırmağın
Ağartmış Yaradan taşın, toprağın
Almışsın adını renginden Ağın.*

Ağın şairlerinde Hop ve Osman Dağı en çok bahsi geçen tabiat parçalarıdır. İsmail Beydemir'in bir vakitler Ağın Haber gazetesinde okuduğumuz şiirinde bu iki yükselti birlikte yer alır. Şöyle ki:

*Hop'un başı ne de güzel görünür
Yazılarda ince sisler sürünür.
Osman başı ala renge bürünür
Yoncaları yenilecek zamandır.*

Günerkan Aydoğmuş'un "Mazideki Ağın" şiirinde de Hop'tan bahis vardır:

*Hani doğardı ya ebemkuşağı
Süzülüp inerci Hop'tan aşığı
Temürlü, Uzungil, Aliuşağı
Tatlı hayallere dalamıyorum.*

Ağın; hatta Elazığlı olmadığı halde Ömer Kayaoğlu'nun da "Ağın'ın Yolları" başlıklı bir şiirini bulduk. Bir Elazığ-Harput, bir Ağın sevdalısı bu Karadeniz çocuğunun şiirinden de üç-beş mısra iktibas etmeden geçmeyelim:

*Mektubum gelmiş tazedem
Yüreğimi köz köz eden
Ne bacıdan ne teyzeden
-Ağın'ın yolları iniş-
Kokusu var yârdan gelmiş
Şu dörtlük bir Ağın türküsündendir:*

*Mor teveğın bağına
Düştü gönül ağına.
Hani, gelmem demiştin;*

Niye geldin Ağın'a?

Şu beyit ise Mehmet Ergönül'ün Ağın Hasreti şiirinden:

*Dağların tahtımdır, bulutun tacım
Hayal Lokman'ımsın sende ilacım.*

Bedrettin Keleştimur'a göre; "Dosta giden yol Ağın'dır."

Mahir Gürbüz'ün şiirinde; "Rotamız Ağın yolu; gönlümüz sevgi dolu"dur.

Saim Öztürk; "İlme çığır açan Ağın" der.

Ağın üzere en çok şiir yazarlardan biri de şüphe yok ki Ağın'ın Hozakpur/Beyelması köyünden Hasan Ergün Yılmaz'dır. Bir gün alıp kalemi eline mahzunlukla; "Ağın sevdasıyla yanıp kül oldum" diyen şairi, bir diğer gün ise bir silkinişe;

*Yıllardır Ağın'da, burda yaşarım
Ağın denilince coşar taşarım
derken buluruz.*

Biz dahi sözün hitamını "gür sesli", "Dayıhan" mahlaslı Hasan Ergün Yılmaz şiirinden bir dörtlülle getirmek niyetindeyiz:

*Dayıhan'ın sözüyle
Ağınlının özüyle
Beyelması közüyle
Meşaleyi yak bugün.*

Bilgi ve ilim meşalesiyle, şirin Ağın'ın akıbeti hayır, sevgili Ağınlının istikbali aydınlık olsun, diyerek...

.....

*23 Eylül 2018 tarihinde Ağın'da yaptığım konuşma metnidir. RMY

HARPUT EVLERİ VE YAŞAM TARZI

Öner DEMİREL

*Vakıf Kurucu Üyesi
Orman Yük. Müh - Ekonomist*

1950-1960 yılları arasında okulların karne tatillerinde (o tarihlerde 3 karne dönemi vardı)ve cumartesi, pazar günleri kasım sonundan mayıs başına kadar Anneannemin Harputtaki kışlık evine, yaz aylarında ise okullar tatil olunca Taşaltı bağlarındaki bağ evine giderdik. Harput ta yaşayan insanlar çoğunlukla bağmancılıkla geçinir, mayıs ayında ilkbaharın gelmesi ile Taşaltında, Alayaprakta, Gölübağda ,Cuma Bağlarında, Buzluk Bağlarında bulunan bahçelerine taşınır, yaz aylarını bağ evinde geçirir, kasım sonunda kışın başlaması ile Harputtaki kışlık evlerine dönerlerdi.

1900'lü yıllarda Harput nüfusunun (70 000 civarında olduğu söyleniyor) yarısına yakınının Ermeni, Süryani, Musevi azınlıklardan olduğu bilinmektedir. 1950'li yıllarda Harputta azınlık olmadığı gibi Azınlıklardan yazlık bağları olanlar da yoktu. Oysaki Elazığ merkezde mesleklerinde söz sahibi duvarcı, çitçi, terzi, dişi benzeri azınlıklar vardı.

Harput evleri insanların yaşam şekline uygun olarak planlanmıştı. Evler genellikle iki katlı olup, alt kat hayvanları için ahır, yem deposu odunluk şeklinde, üst kat ise insanların yaşam alanı olarak kullanılırdı. Ahırlarda beş on koyun keçi, bir inek, yük taşıma ve binek için bir eşek veya katır beslenirdi. Harput bahçeleri inişli çıkışlı engebeli olduğu için at kullanılmazdı. Yalnız Hüsnügilin Ali nin atı vardı. Ahırın bitişiğinde veya içerisinde ayrı bölüm şeklinde hayvanların yemi saman, kepek stoklanan MEREK, dışarıda küçükbaş hayvanlar için kışlık yem olarak hazırlanan ALAF adı verilen yapraklı meşe dallarının stoklandığı depo vardı. Meşe dallarının yaprakları küçük baş hayvanlara yem olarak verilir, odunu da ocakta yemek pişirmede, ekme yapmada kullanılırdı. Ahırlarda kümes hayvanları olarak üç beş

tavuk beslenir, bunlar duvarlarda açılan TAKALAR da tüner orada yumurtlar, hayvan gübresindeki taneleri yerlerdi.

Ahırların içerisinde bugünkü bazı dükkanların içerisinde bulunan ağaç dikmeler üzerine oturtulmuş ahşaptan yapılmış çekme kat benzeri AHIR SEKÜSÜ denilen bölmeler bulunurdu. Burası hizmetker (erkek bakıcı) yeri olarak kullanılırdı. Hizmetker olmayan evlerde hayvanların semer, koşum, kaşağı gibi malzemelerini saklamak için kullanılırdı.

İnsanların yaşam alanı olarak kullanılan üst katlarda oturma odaları sıcak olması düşünülerek ahırların üzerinde yer alırdı. Üst katta kış aylarında yaşam alanına girişte kapının dışarıdan üst pervazına kenarları deri ile çevrili kalın bir perde asılırdı, bu perde ile dışarıdan soğuk havanın girmesi engellenmiş olurdu. Bu odalarda KÜRSÜ bulunur bazı odalarda yatak yorgan koymak için ahşap dolap, dolabın içinde bugünkü ebeveyn banyosu benzeri banyo yapılması için ÇARK olurdu. Bu dolapları genellikle genç evliler kullanırdı. Üst kat girişte OCAK yer alır. sabahları ocak yakılır çorba pişirilir veya süt kaynatılır kahvaltıdan sonra ocağın ateşi ya taşınabilen mangala veya kürsünün içinde bulunan sabit toprak mangala alınırdı. Kürsü, 60-70 cm yüksekliğinde ahşap masanın üzerine özel hazırlanmış kalın büyükçe kürsü yorganının örtülmesi ile kışın kullanılan ısınma aracı idi. Genellikle kürsüler odanın köşesinde kurulur, iki duvara özel DAYAK YASTIĞI yerleştirilirdi.Soba çok sonralar bazı evlerde yer almıştı, ilk yıllar soba yoktu. Sobalı evlerde meşe odunu sabahları sobada yakılır sobanın üzerinde kazanda su ısıtılır ,sobanın ateşi de kürsü mangalına çekilirdi. Akşamları kürsüde yorgan altına girilir KÜRSÜBAŞI SOHBETLERİ yapılırdı.

Akşam yemek yenildikten sonra erkekler kahveye gider kadınlarda bulaşık yıkadıktan sonra ellerinde fanus torununun elinden tutar komşuya oturmaya giderdi. Yatsı ezanının okunması ile erkekler kahveden, kadınlarda ev oturmasından dönerlerdi. Kış aylarında Harput ta azda olsa bir hareketlilik vardı evlerin lambaları yatsı namazı sonuna kadar yanar, sokaklar fanuslar içerisinde DINDIKLERLE (idare lambası) aydınlatılırdı. Yaz aylarında kışlık evlerde oturan olmadığı için karanlık ve ıssızdı. Ancak sabaha karşı kent merkezine meyve sebze götüreren bağmancılarla, Buzluktan dondurmacılara kar taşıyan karcılarını hayvanlarının nal sesleri duyulurdu. Yüklü hayvanlar bugünkü asfalt yol şoseden gönderilir insanlar yaya olarak İT YOKUŞU denilen kestirme yoldan giderek aşağıda askeriye önünde biraz kestirerek (uyuyarak) şoseden gelen yüklü hayvanları beklerlerdi. Gündüz öğle namazı ile dönen bağmancılar Sara Hatun camisinde öğle namazı kılarken tekrar bağlarına dönerlerdi. Bu saatten sonra Harput sokakları yine ıssızlaşır sessizliğe gömülürdü.

Üst katlarda yiyeceklerin stoklandığı, kışlık tandır ekmeğinin istiflendiği, tavandan iplerle dört kol ile asılmış (fareden korunmak için) EKMEK İSKELESİ nin bulunduğu KİLER vardı. Yazdan hazırlanan kurutulmuş kışlık yiyecekler burada saklanırdı

Harputta evlerde akarsu yoktu, ihtiyaç olan su dağlardan suyu gelen ÜÇLÜLELİ, MEYDAN PAHARI, YARIÇAVUŞ gibi çeşmelerden stillerle veya güğümlerle taşınırdı. Çamaşır Harput un doğusunda şehir dışında dere içerisinde yer alan ÇAKPUR adlı çeşme başında ocaklar kurulur, su kaynatılır orada yıkanır.

İlkbaharın gelmesi ile hava durumuna göre mart nisan aylarında bağmancı bağına gider ağaçların budamasını yapar toprağını kazar yaza hazırlık yapar sebze ekeceği yerleri hazırlar, mayıs ayı ile hayvanlarıyla birlikte bağvine taşıırdı.

Bağ evleri de genellikle iki katlı olup, alta giriş ve ocakbaşı denilen bölme, üst katta is AYYAN ve bir veya iki oda bulunurdu. İnsanların günü ayvanda geçerdı. Yemek burada yenir, akşam sohbeti burada yapılırdı. odalar yatak odası olarak kullanılırdı. Hayvanlar üstü açık ahırlara konur, yalnız büyükbaş hayvanlar evin alt katındaki ayrı ahırlarda beslenirdi.

Yazla birlikte bağmancı yetiştirdiği sebze, topladığı meyveyi Elazığ a şehir meydanına bugünkü hapishane cami yanında eski jandarma komutanlığı önündeki meydana getirir satardı. Kışlık yiyecek patlıcan biber fasulyeyi kurutur, patlıcan ve biberden oyarak KOFİK yapıp, kurutulurdu. Dut ve üzümden pestili ni pekmezini, orcik (cevizli sucuk) yapar, kışın saklayacağı meyveyi toplar bunları merekte samanlıkta saklardı. Mart ayına kadar elma armut ayva saklanabilirdi. Bağmancının düz arazisi çok azdı, bu nedenle arpa buğday ekimi azdı. Ancak bağlardan uzak Hamedî Hacıselî köyleri bitişğinde yer alan KARAYAZI da tarlası olanlar arpa, buğday, nohut ekerdi.

1950'li yıllarda Harput'ta yaşayan ailelere gelince, Harput'un girişinde sağ tarafında köşede Küçükefendîgil otururdu. Karşısında sol yanda ilk köşe ev terzi Efraim'in eviydi, yanında bitişik ev Çorbacı Nazım'ın evi, onun bitişğinde Kör İnci nin onun yanında ise Ukuş Bibi'nin evi vardı. Ninemin evi Kayabaşının girişinde sağda park alanı içerisinde kaldı yanında restore edilen Belediyenin evi Çorbacı Ayşe Hanım otururdu. Üç Lüleli çeşme karşısında Attar Zilfo nun ve Reyhanlı nin evi vardı dar sokak içerisinde Daldikli Osmanın evi yer alırken arkasında Avculu Saime Hanımın evi ve dere içerisinde uzanan bahçesi vardı. Üç lülelinin üzerinde arkada Saçlı Hocanın evi yer alırken onun yan tarafında Aga cami karşısında Sarıyüpoğulları otururdu. Senemoğulları ise mezarlıklara giden yolda Eğri minareli Ulu cami karşındaydı. Bugün park havuzunun bulunduğu ortayer beyaz doğal kayalık taşlıktı, küçükbaş hayvanlara bu taşlar üzerine tuz dökülüp yalatılırdı. Bu nedenle o taşlık alana TUZTAŞI denirdi. Kayabaşının diğer yerleri eski binaların duvarları ile harabelerle kaplıydı. O yıllarda bugünkü turizm anlayışı eskiyi koruma düşüncesi ne sahip olunmadığı için, vali Vefik Kitapçığıl tarafından 1958 yılında o tarihi sayılabilecek harabeleri dozerlerle kaldırılarak yok edildi. Bugünde turistin aradığı toptaşlı sokaklar nasıllıki yerini kara asfalt kaplamaya bırakmış durumda ise harabelerinde değeri bilinemedi.

O yıllarda Harputlu aileler çoğunlukla Elazığa merkeze taşınmış, geriye yaşlı birkaç aile kalmıştı. Dışarıdan gelende yoktu. Bugün dışarıdan özellikle Tunceliden gelenler yerleşmiş durumdalar.

ANTALYA'DAN...

Kürşat YEŞİLKAYA

Antalya Elazığlılar
Derneği Başkanı

Saygı değer hemşehrilerim;

Antalya Elazığlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yönetimi ve üyeleri adına saygı, sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

Dernekler sivil toplum kuruluşlarının ilk basamağıdır. Birlikteliği, dayanışmayı, yardımlaşmayı, kültürel varlıkları ortaya çıkarıp yaşatma ve geliştirmeyi amaçlarlar. Üyeler ve hemşeriler arası iletişim kurarlar. Projeler üretir, hayata geçirme çabası gösterirler. Bununla birlikte asıl üstlendiği misyonu şehrin kültürünü, gelenek ve göreneklerini korumaktır. Kültür, bir toplumun geçmişle olan bağı geleceğe yön veren kılavuzudur

Dernekçilik zor iştir! Dernekleri kurmak kolaydır ama yaşatmak büyük enerji ve özveri ister. Görev üstlenenlerin gücü kuvveti ve enerjisi hemşehrileridir, onlar olmadan dernekler yaşayamaz.

Antalya Elazığlılar Kültür ve Yardımlaşma derneğimiz; 1998 yılında kurulmuştur. Nisan 2014 yılından beri dernek başkanlığı yapmaktayım.

Antalya'da yaklaşık 20.000 civarında hemşehrimiz ikamet etmektedir. Antalya'da ki derneğimizde her gün açık olmakla birlikte; her cumartesi Kürsübaşı programımız yapılmaktadır.

20 üniversiteli öğrencimize birçıra'da sen yak kampanyasıyla burs köprüsü kurduk.

Bu yıl kuruluşumuzun 20. Yılı vesilesiyle, 15 Kasım 2018 tarihinde Antalya Aspendos salonunda, Elazığ Belediyesi Kürsübaşı ekibinin ve Sanatçımız Ender Balkır'ın çok güzel konserini gerçekleştirdik.

Her yıl Antalya Düzlerçamı Piknik Alanında hemşehrilerimizin katılımlarıyla Peynirli ekmek Şöleni yapmaktayız.

Doğduğumuz, büyüdüğümüz bir şehrin kültürünü dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan Antalya da elimizden geldiğince yaşatmaya çalışmaktayız.

Antalya Elazığlılar Derneğinden sonra Ankara Elazığ Kültür Tanıtma Vakfından bahsetmek istiyorum.

Ankara Elazığlılar vakıf başkanımız Sn. Mehmet Çağlar ve yönetim kurulu üyelerine teşekkür ediyorum.

Ankara vakfımızın güzel ve yoğun çalışmalarını bizler de Antalya'dan takip etmekteyiz.

15 Mayıs 2017 tarihinde Harput'un UNESCO Dünya Miras Listesine girmesi için Vakfımızın ve Elazığ Belediyemizin ortaklaşa yaptıkları projeye ben de Fransa /Paris'de şahit olmuştum.

Ankara Vakıf Başkanımız Sn Mehmet Çağlar ve yönetimin, Elazığ Belediye Başkanımız Sn. Mücahit Yanılmaz'ın emekleri gerçekten büyüktü. 3 gün süren yoğun toplantılar sonucunda Türkiye'ye geri dönmüştük.

Vakfımız ile Elazığ Belediye Başkanlığımızın ortak projesi olarak Harput'un UNESCO Dünya Miras Listesine girmesi ile ilgili müracaatı; 02.05.2018 tarihinde sonuçlanmış olup, Harput geçici listeye alınmıştı. Gerçekten gurur verici...

4000 yıllık tarih kokan Harput bizim için çok önemli. Bundan sonra ki süreçte kültür ve turizm yönden daha değer katarak Harput'u hep birlikte canlandırmalıyız.

Yine ; vakfımızın Ankara'da yapılan Elazığ tanıtım günlerine katılmıştım. 4 gün süren binlerce kişinin katıldığı çok güzel bir organizasyondur.

Yine ilki gerçekleştiren vakfımız ; Harput senfonisi konseri adeta insanı mest ediyor.

Dernekçilik zor iş olduğunu biliyorum. Bu nedenle emekleri çok büyük olan ; Ankara Vakıf başkanımız başta olmak üzere yönetimine teşekkür ediyorum.

VAKFIMIZIN FAALİYETLERİNİN BASINA YANSIMALARI...

Ankara'da kurulduğu 1988 yılından itibaren kesintisiz bir şekilde faaliyetlerini sürdüren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın yaptığı toplantılar, programlar ve ziyaretlerden oluşan tüm çalışmaların ulusal ve yerel basındaki görsel ve yazılı yansımalarını derlemeye çalıştık. Çalışmalarımızın sosyal medya yansımalarını ise Vakfımızın facebook ve instagram sayfalarında bulabilirsiniz.

TRT HABER

Türkiye

Fransa'nın başkenti Paris'te, UNESCO'nun Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınan Harput şehri ile ilgili konferans düzenlendi.

Harput'un UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınmasıyla ilgili olarak başlatılan çalışmalar kapsamında Paris'te UNESCO binasında "Harput Konferansı" düzenlendi. "Doğu Yönünde Osmanlı ve Harput" adlı konferansın moderatörlüğünü Türkiye'nin UNESCO Nezdinde T.C Daimi Temsilcisi

Büyükelçi Ahmet Altay Cengizer yaptı. Konferansa, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Fransız bilim adamı Prof.Dr. Pierre Pinon ile Şafak Uykusundaki Kent:Harput kitabının editörü Görkem Gül Duman katılarak sunum yaptı.

Paris'te Harput konferansı

17 Mayıs 2017 Fransa-Paris Ekonomik İstişare Toplantısı-Kanal Fırat

2017 Fransa-Paris UNESCO Konferans Salonu- DHA

Harput UNESCO Listesi İçin Yarışıyor

Harput Kalesi, Ulu Cami, Meryem Ana Kilisesi, Alacalı Mescit, Arap Baba ve Mansur Baba Türbeleri gibi daha birçok tarihi değere ev sahipliği yapan Harput, UNESCO Dünya Geçici Kültürel Mirası listesine girmek için yarışıyor. Harput, Paris'teki UNESCO binasında düzenlenen "Harput Konferansı" ile ilk adımı atarak bu yarışa iddialı hazırlandığını gösterdi.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın öncülüğünde Paris'te düzenlenen konferansta, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Türkiye'nin UNESCO Daimi Büyükelçisi Altay Cengizler ve Prof. Dr. İlber Ortaylı ile Fransız tarihçi Pierre Pinon konuşmacı olarak katıldılar.

Harput geleceğe taşıyor

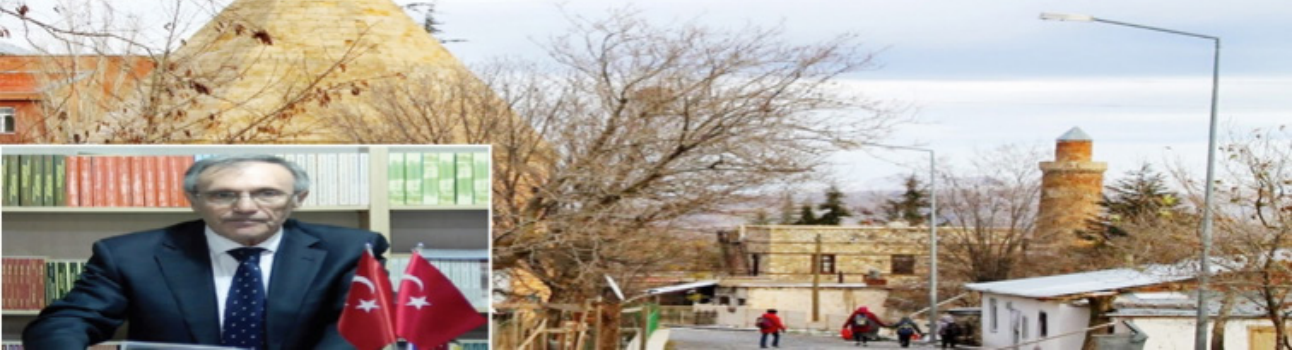
Elazığ Belediyesi ve Ankara'da bulunan Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı işbirliğiyle binlerce yıllık tarihi mirasa sahip, medeniyetler merkezi Harput'un Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) Dünya Mirası (TentativeList) Geçici Listesine alınmasına ilişkin çalışmalar sürüyor.

VAKIF BAŞKANI MEHMET ÇAĞLAR

**HARPUT İÇİN BU 3 NOKTAYI
ÖRNEK GÖSTERDİ**

ELAZIĞ SON HABER

Elazığ'ın antik kenti Harput'un UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer almasını sağlamak adına başlatılan çalışmaların ilk olumlu sonucu alındı.

Ankara Elazığ Vakfı ile Elazığ Belediye Başkanlığı'nın ortak projesi olarak Harput'un UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesi ile ilgili müracaatın değerlendirmesinin sonuçlandığı ve Harput'un Geçici Liste'ye alındığı belirtildi.

Ankara Elazığ Kültür Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar, "Bundan sonraki süreçte Harput'un yakın bir tarihte UNESCO Dünya Mirası Asıl Listesi'ne girmesi için gerekli çalışmaları ilgili kurumlarla birlikte yürüteceğiz.

Harput, UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne alındı

ELAZIĞ'ın, 4 bin yıllık tarihi yerleşim yerlerinden biri olan Harput, UNESCO tarafından Dünya Geçici Miras listesi'ne alındı. Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, "Harput tarihimizde çok önemli bir yere sahiptir. Kültürü ve musikisi ile her zaman önem arz etmiş, tarihi bir yerleşim yerimizdir. Alınan bu karar Harput'u geleceğe taşımak için çok önemli görüyoruz" dedi.

Elazığ Belediyesi tarafından 2017 yılı Şubat ayında başlatılan Harput'un UNESCO'nun Dünya Geçici Miras listesi'ne alınması için başlatılan çalışmalar tamamlandı. Yapılan çalışmalarla, başta Harput Kalesi olmak üzere, Sarahatun Camisi, Ulu Cami, Dabakhane Mescidi, Kale Hamamı, Kızıl Kilise, Meryem Ana Kilisesi, Buzluk Mağarası ile Arap Baba başta olmak üzere türbeler gibi tarihi ve turistik mekanlar, UNESCO'nun Dünya Geçici Miras Listesi'ne alındı.

Harpur, UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne alındı

Binlerce yıllık tarihi ve kültürel mirasıyla açık hava müzesini andıran Elazığ'ın tarihi Harpur Mahallesi UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne alındı. Pisa kulesinden daha fazla eğik Ulucami minaresi ve kalesi başta olmak üzere bir çok tarihi içerisinde barındıran Harpur, için süreç geçen yıl şubat ayında başlatılmıştı. Elazığ Belediyesi ile Ankara Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın projesiyle Harpur'un UNESCO Dünya Miras Listesine girmesi ile ilgili başlatılan süreç kapsamında önemli bir gelişme yaşandı. Pisa kulesinden daha fazla eğik Ulucami minaresi ve kalesi başta olmak üzere bir çok tarihi içerisinde barındıran Harpur, UNESCO'nun Dünya Geçici Miras Listesine alındı.

HARPUT, UNESCO LİSTESİNDE

Tarihi mirasıyla ülkemizin önde gelen bölgelerinden olan Harpur UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine alındı. Konuya ilişkin müjdeyi Ankara Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar verdi.

Harpur'ta "Dünya Miras Listesi" sevinci

Tarihi Harpur kentinin, UNESCO'nun "Dünya Kültür Mirası" geçici listesine dahil edilmesi, Elazığ'da sevinçle karşılandı. Harpur kentinin UNESCO'ya girmesi Elazığ'da adeta bayram sevinci yarattı.

Ankara'nın en yüksek parkı 'Çayda Çıra' açıldı

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın katkılarıyla hazırlanması nedeniyle Elazığ bölgesinin meşhur halk oyunu Çayda Çıra ismini alan parkın açılışı öncesi Çankaya Belediyesi Hoy-Tur Halk Dansları Topluluğu bölgenin oyunlarını içeren bir gösteri sergiledi.

30 Eylül 2018- Ankara Orcik Şenliği

2017 Ankara- Elazığ Tanıtım Günleri
Ankara'da, 'Elazığ Tanıtım Günleri'ne Yoğun İlgi

Harpur Senfoni Orkestrası bol alkış aldı

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı ile İstanbul Elazığ Dernekler Federasyonu ELFED tarafından birlikte organize edilen Harpur Senfonisi Konseri Şef Bujor Hoinic yönetiminde Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda icra edildi.

Elazığ, "Gakgolar Diyarı Elazığ" Başlığıyla Tanıtıldı Türkiye'nin en çok bilinen uçak dergisi Skylife, Elazığ'ı tanıttı.

Birlikte organize edilen Harpur Senfonisi Konseri Şef Bujor Hoinic yönetiminde Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda icra edildi.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı ile Elazığ Belediyesi'nin ortaklaşa düzenledikleri "Kariyer ve Tecrübe Paylaşımı" programı çerçevesinde Elazığ'a gelen hemşehrilerimiz Yazar Naşide Gökbudak ve Doğu Holding Yönetim Kurulu Üyesi Gönül Talu, Fırat Üniversitesi öğrencileriyle kariyer günleri etkinlikleri kapsamında bir araya geldi.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın davetlisi olarak Elazığ'a gelen hemşehrilerimiz Prof. Dr. Canan Karatay'ın Kanal 23 'te katıldığı söyleşi programı.

Prof. Dr. Canan Karatay parkı açıldı

Dünya çapında gururumuz olan Prof. Dr. Canan Karatay isminin verildiği parkın açılış törenine Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Prof. Dr. Nuran Yazıcıoğlu, Ankara Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar ve vakıf üyeleri, Elazığ İl Müftüsü Yusuf Sarıkaya, Prof. Dr. Canan Karatay, Prof. Dr. Kadirhan Sunguroğlu, Ataşehir Mahalle Muhtarı Ali Dabakbaşı, STK temsilcileri, muhtarlar ve çok sayıda mahalle sakinleri katıldı.

Milliyet.com.tr
BASINDA GÜVEN

5-9 Aralık 2018, Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Engelliler Konfederasyonu ile Elazığ Yöresel Ürünler Festivali

ELAZIĞLILAR, ENGELLİLERİN YANINDA 07 ARALIK 2018

5-9 Aralık 2018 tarihlerinde Ankara Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) Tüm Engelliler Konfederasyonu tarafından düzenlenen yöresel ürünler etkinliğinde, Ankara'da faaliyet gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı da destek verdi. Engellilere destek olmak amacıyla Elazığ Vakfı tarafından organize edilerek Ankara'ya giden Elazıglı esnaf, AKM'de kurulan stantlarda Elazığ yöresel ürünlerini Ankaralılara sunuyor. Elazığ Yöresel Ürünler Festivali olarak ta adlandırılan etkinlikte orçikten, badem şekerine kadar birçok yöresel ürünümüz etkinlik alanında yer alıyor.

YENİ ROTA; ELAZIĞ...

Ankara'da faaliyetlerini sürdüren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı ve Elazığ Belediyesi'nin gayretleri ile Harput'un Dünya Kültür Mirası Geçici listesine girmesiyle İlimiz, önemli bir aşama kat etti. Yapılan başarılı çalışmalar sonucunda Elazığ gerek ulusal gerekse uluslararası medyanın da dikkatini çekti. Ankara'daki turizm dernekleri yönlerini Elazığ'a çevirdi.

KAYBETTİKLERİMİZ

- 1- 17.07.2018 HEDİYE TASALI
- 2- 26.07.2018 BÜNYAMİN EROĞLU
- 3- 06.09.2018 ALİ ATAŞ
- 4- 13.10.2018 RASİM KÜÇÜKEL
- 5- 12.12.2018 TURHAN LÜLECİ
- 6- 15.12.2018 MUSTAFA TABANYELİ
- 7- 24.12.2018 ŞUAY ALPAY'IN KAYINPEDERİ
- 8- 27.12.2018 MUSTAFA ERTURAN
- 9- 04.01.2019 GÜRSEL EROL'UN ANNESİ
- 10- 13.01.2019 FİGEN KILIÇ
- 11-01.02.2019 FERHAT SENEMOĞLU

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sok.
No: 15/3 Dikmen/ANKARA
Tel: 0 312 4802880 • Faks: 0 312 4803808
Eposta: info@elazigvakfi.org.tr • elazigvakfi@gmail.com
www.elazigvakfi.org.tr